

Πρὸς Ἑβραίους

Πολυμερῶς¹ καὶ πολυτρόπως² πάλαι³ ὁ θεὸς λαλήσας **1**

τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν

ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκεν **2**

κληρονόμον⁴ πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν,

ὃς ὢν ἀπαύγασμα⁵ τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ⁶ τῆς **3**

ὑποστάσεως⁷ αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι

τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισμὸν⁸

ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν⁹ ἐν δεξιᾷ

τῆς μεγαλωσύνης¹⁰ ἐν ὑψηλοῖς,¹¹ τοσοῦτῳ¹² κρείττων¹³ **4**

γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον¹⁴ παρ'

αὐτοῦς κεκληρονόμηκεν¹⁵ ὄνομα. Τίνι γὰρ εἶπέν ποτε **5**

τῶν ἀγγέλων, Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον¹⁷

γεγέννηκά σε; Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς

¹ πολυμερῶς, in various parts, in many parts. ² πολυτρόπως, in many ways. ³ πάλαι, long ago, of old. ⁴ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ⁵ ἀπαύγασμα, τοσ, τό, radiance, effulgence. ⁶ χαρακτήρ, ἥρος, ὁ, impress, exact representation. ⁷ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ⁸ καθαρισμός, οῦ, ὁ, cleansing, purification. ⁹ καθίζω, seat, sit. ¹⁰ μεγαλωσύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. ¹¹ ὑψηλός, high, lofty. ¹² τοσοῦτος, so great, so much. ¹³ κρείττων, stronger, more excellent. ¹⁴ διάφορος, various, different. ¹⁵ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹⁶ ποτέ, once, at some time. ¹⁷ σήμερον, today, now.

πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν; Ὅταν δὲ πάλιν 6
 εἰσαγάγῃ¹ τὸν πρωτότοκον² εἰς τὴν οἰκουμένην³ λέγει,
 Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. 7
 Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει, Ὁ ποιῶν τοὺς
 ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς⁴
 αὐτοῦ πυρὸς φλόγα.⁵ πρὸς δὲ τὸν υἱόν, Ὁ θρόνος σου, 8
 ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος: ῥάβδος⁶ εὐθύτητος⁷ ἢ
 ῥάβδος⁶ τῆς βασιλείας σου. Ἠγάπησας δικαιοσύνην, 9
 καὶ ἐμίσησας⁸ ἀνομίαν:⁹ διὰ τοῦτο ἔχρισέν¹⁰ σε ὁ θεός,
 ὁ θεός σου, ἔλαιον¹¹ ἀγαλλιάσεως¹² παρὰ τοὺς
 μετόχους¹³ σου. Καί, Σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν 10
 ἐθεμελίωσας,¹⁴ καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ
 οὐρανοί: αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις:¹⁵ καὶ 11
 πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται,¹⁶ καὶ ὥσει¹⁷ 12
 περιβόλαιον¹⁸ ἐλίξεις¹⁹ αὐτούς, καὶ ἀλλαγήσονται.²⁰

¹ εἰσάγω, lead in, bring in. ² πρωτότοκος, first-born. ³ οἰκουμένη, γῆ, ἡ, inhabited world. ⁴ λειτουργός, οὐ, ὁ, minister, servant. ⁵ φλόξ, φλογός, ἡ, flame. ⁶ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ⁷ εὐθύτης, ητος, ἡ, righteousness, uprightness. ⁸ μισέω, hate, detest. ⁹ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ¹⁰ χρίω, anoint. ¹¹ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ¹² ἀγαλλιάσις, εως, ἡ, delight, great joy. ¹³ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹⁴ θεμελιώω, lay a foundation, found. ¹⁵ διαμένω, remain, continue. ¹⁶ παλαιώω, make or become old, obsolete. ¹⁷ ὥσει, like, about. ¹⁸ περιβόλαιον, ου, τό, covering, cloak. ¹⁹ ἐλίσσω, roll up, coil. ²⁰ ἀλλάσσω, change, alter.

σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη¹ σου οὐκ ἐκλείψουσιν.² 13

Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἰρηκέν ποτε,³ Κάθου ἐκ

δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς⁴ σου ὑποπόδιον⁵

τῶν ποδῶν σου; Οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικά⁶ 14

πνεύματα, εἰς διακονίαν⁷ ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς

μέλλοντας κληρονομεῖν⁸ σωτηρίαν;⁹

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως¹⁰ ἡμᾶς προσέχειν¹¹ τοῖς 2

ἀκουσθεῖσιν, μήποτε¹² παραρρῶμεν.¹³ Εἰ γὰρ ὁ δι' 2

ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος,¹⁴ καὶ πᾶσα

παράβασις¹⁵ καὶ παρακοή¹⁶ ἔλαβεν ἔνδικον¹⁷

μισθαποδοσίαν,¹⁸ πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα¹⁹ 3

τηλικαύτης²⁰ ἀμελήσαντες²¹ σωτηρίας;⁹ Ὅτις, ἀρχὴν

λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν

ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,²² 4

¹ ἔτος, ους, τό, year. ² ἐκλείπω, fail, cease. ³ ποτέ, once, at some time. ⁴ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ⁵ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ⁶ λειτουργικός, engaged in special service. ⁷ διακονία, ας, ἡ, waiting at table, service. ⁸ κληρονομέω, inherit, obtain. ⁹ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ¹⁰ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ¹¹ προσέχω, take head of, attend to. ¹² μήποτε, never, lest perchance. ¹³ παραρρέω, be washed away, drift away. ¹⁴ βέβαιος, firm, secure. ¹⁵ παράβασις, εως, ἡ, going aside, transgression. ¹⁶ παρακοή, ἡς, ἡ, disobedience. ¹⁷ ἔνδικος, righteous, just. ¹⁸ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ¹⁹ ἐκφεύγω, flee away, flee out. ²⁰ τηλικαύτος, so great, so large. ²¹ ἀμελέω, neglect, be unconcerned. ²² βεβαιόω, confirm, secure.

συνεπιμαρτυροῦντος¹ τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ
τέρασιν,² καὶ ποικίλαις³ δυνάμεσιν, καὶ πνεύματος
ἁγίου μερισμοῖς,⁴ κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.⁵

Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν⁶ τὴν οἰκουμένην⁷ τὴν 5
μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν. Διεμαρτύρατο⁸ δέ ποῦ⁹ 6
τις λέγων, Τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ¹⁰ αὐτοῦ;
Ἦ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ¹¹ αὐτόν; 7
Ἠλάττωσας¹² αὐτὸν βραχύ¹³ τι παρ' ἀγγέλους: δόξῃ
καὶ τιμῇ¹⁴ ἐστεφάνωσας¹⁵ αὐτόν: πάντα ὑπέταξας⁶ 8
ὑποκάτω¹⁶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι⁶
αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον.¹⁷
Νῦν δὲ οὐπω¹⁸ ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα.⁶
Τὸν δὲ βραχύ¹³ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον¹² 9
βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα¹⁹ τοῦ θανάτου δόξῃ
καὶ τιμῇ¹⁴ ἐστεφανωμένον,¹⁵ ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ

¹ συνεπιμαρτυρέω, bear witness together with. ² τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ³ ποικίλος, varied, manifold. ⁴ μερισμός, οὐ, ὅ, division, distribution. ⁵ θέλησις, εως, ἡ, will, willing. ⁶ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ⁷ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ⁸ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ⁹ ποῦ, somewhere, about. ¹⁰ μιμνήσκομαι, remember, recall. ¹¹ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ¹² ἐλαττώω, make lower, decrease. ¹³ βραχύς, short, little. ¹⁴ τιμή, ἡς, ἡ, honor, price. ¹⁵ στεφανόω, crown, reward. ¹⁶ ὑποκάτω, under, below. ¹⁷ ἀνυπότακτος, not subject to rule, rebellious. ¹⁸ οὐπω, not yet. ¹⁹ πάθημα, τος, τό, suffering, passion.

παντὸς γεύσεται¹ θανάτου. Ἐπρεπεν² γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν 10

τὰ πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς

δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν³ τῆς σωτηρίας⁴ αὐτῶν

διὰ παθημάτων⁵ τελειῶσαι.⁶ Ὁ τε γὰρ ἁγιάζων⁷ καὶ οἱ 11

ἁγιαζόμενοι,⁷ ἐξ ἑνὸς πάντες: δι' ἣν αἰτίαν⁸ οὐκ

ἐπαισχύνεται⁹ ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων, 12

Ἀπαγγέλω¹⁰ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ

ἐκκλησίας ὑμνήσω¹¹ σε. Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι 13

πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. Καὶ πάλιν, Ἴδου ἐγὼ καὶ τὰ

παιδιά ἃ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. Ἐπεὶ¹² οὖν τὰ παιδιὰ 14

κεκοινώνηκεν¹³ σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτοὺς

παραπλησίως¹⁴ μετέσχεν¹⁵ τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ

θανάτου καταργήσῃ¹⁶ τὸν τὸ κράτος¹⁷ ἔχοντα τοῦ

θανάτου, τοῦτ' ἔστιν τὸν διάβολον,¹⁸ καὶ ἀπαλλάξῃ¹⁹ 15

τούτους, ὅσοι φόβῳ²⁰ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν

¹ γεύομαι, taste, experience. ² πρέπω, be clearly seen, be fitting. ³ ἀρχηγός, οὗ, ὁ, founder, leader. ⁴ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ⁵ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ⁶ τελειόω, fill, fulfill. ⁷ ἁγιάζω, make holy, consecrate. ⁸ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ⁹ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ¹⁰ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹¹ ὑμνέω, sing to, praise. ¹² ἐπεὶ, when, since. ¹³ κοινώνέω, have a share of, share. ¹⁴ παραπλησίως, similarly, likewise. ¹⁵ μετέχω, partake of, share in. ¹⁶ καταργέω, make ineffective, abolish. ¹⁷ κράτος, ους, τό, power, dominion. ¹⁸ διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ¹⁹ ἀπαλλάσσω, leave, deliver. ²⁰ φόβος, ου, ὁ, fear, terror.

ἔνοχοι¹ ἦσαν δουλείας.² Οὐ γὰρ δήπου³ ἀγγέλων 16
 ἐπιλαμβάνεται,⁴ ἀλλὰ σπέρματος⁵ Ἀβραὰμ
 ἐπιλαμβάνεται.⁴ Ὅθεν⁶ ὤφειλεν⁷ κατὰ πάντα τοῖς 17
 ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι,⁸ ἵνα ἐλεήμων⁹ γένηται καὶ
 πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι¹⁰
 τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ. Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν¹¹ αὐτὸς 18
 πειρασθεὶς,¹² δύναται τοῖς πειραζομένοις¹² βοηθῆσαι.¹³

Ὅθεν,⁶ ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως¹⁴ ἐπουρανίου¹⁵ μέτοχοι,¹⁶ 3
 κατανοήσατε¹⁷ τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς
 ὁμολογίας¹⁸ ἡμῶν Ἰησοῦν χριστόν, πιστὸν ὄντα τῷ 2
 ποιήσαντι αὐτόν, ὥς καὶ Μωϋσῆς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ
 αὐτοῦ. Πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρὰ Μωϋσῆν 3
 ἡξίωται,¹⁹ καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν²⁰ ἔχει τοῦ οἴκου ὁ
 κατασκευάσας²¹ αὐτόν. Πᾶς γὰρ οἶκος 4
 κατασκευάζεται²¹ ὑπὸ τινος· ὁ δὲ τὰ πάντα

¹ ἔνοχος, involved in, liable. ² δουλεία, ας, ἡ, slavery, bondage. ³ δήπου, of course, surely. ⁴ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ⁵ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ⁶ ὅθεν, from where, from which. ⁷ ὀφείλω, owe, ought. ⁸ ὁμοίω, make like, liken. ⁹ ἐλεήμων, merciful, sympathetic. ¹⁰ ἱλάσκομαι, propitiate, expiate. ¹¹ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹² πειράζω, test, tempt. ¹³ βοηθέω, come to the aid of. ¹⁴ κλήσις, εως, ἡ, (divine) call, invitation. ¹⁵ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ¹⁶ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹⁷ κατανοέω, observe, understand. ¹⁸ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ¹⁹ ἀξιόω, consider worthy. ²⁰ τιμή, ἡς, ἡ, honor, price. ²¹ κατασκευάζω, prepare, build.

κατασκευάσας¹ θεός. Καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ 5

τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων,² εἰς μαρτύριον³ τῶν

λαληθησομένων: χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον 6

αὐτοῦ: οὗ οἴκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ τὴν παρρησίαν⁴

καὶ τὸ καύχημα⁵ τῆς ἐλπίδος μέχρι⁶ τέλους⁷ βεβαίαν⁸

κατάσχωμεν.⁹ Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, 7

Σήμερον¹⁰ ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ 8

σκληρύνητε¹¹ τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ

παραπικρασμῷ,¹² κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ¹³

ἐν τῇ ἐρήμῳ,¹⁴ οὗ¹⁵ ἐπείρασάν¹⁶ με οἱ πατέρες ὑμῶν, 9

ἐδοκίμασάν¹⁷ με, καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσαράκοντα

ἔτη.¹⁹ Διὸ προσώχθισα²⁰ τῇ γενεᾷ²¹ ἐκείνῃ, καὶ εἶπον, 10

Ἄει²² πλανῶνται²³ τῇ καρδίᾳ: αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν

τὰς ὁδοὺς μου: ὡς ᾤμοσα²⁴ ἐν τῇ ὀργῇ²⁵ μου, Εἰ 11

¹ κατασκευάζω, prepare, build. ² θεράπων, οντος, δ, attendant, servant. ³ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ⁴ παρρησία, ας, ἡ, boldness, confidence. ⁵ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ⁶ μέχρι, until, as far as (gen). ⁷ τέλος, ους, τό, end, purpose. ⁸ βέβαιος, firm, secure. ⁹ κατέχω, hold back, hold fast. ¹⁰ σήμερον, today, now. ¹¹ σκληρύνω, harden. ¹² παραπικρασμός, ου, δ, rebellion, provocation. ¹³ πειρασμός, ου, δ, temptation, trial. ¹⁴ ἐρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹⁵ οὗ, where, when. ¹⁶ πειράζω, test, tempt. ¹⁷ δοκιμάζω, prove, approve. ¹⁸ τεσσαράκοντα, forty, 40. ¹⁹ ἔτος, ους, τό, year. ²⁰ προσοχθίζω, be angry, am displeased with. ²¹ γενεά, ας, ἡ, generation. ²² ἀεί, always, ever. ²³ πλανῶ, deceive, lead astray. ²⁴ ὀμνύω, swear, take an oath. ²⁵ ὀργή, ἤς, ἡ, wrath, anger.

εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατὰπαυσίν¹ μου. Βλέπετε, 12
 ἀδελφοί, μήποτε² ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδιά πονηρὰ
 ἀπιστίας³ ἐν τῷ ἀποστῆναι⁴ ἀπὸ θεοῦ ζώντος· ἀλλὰ 13
 παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ὅχρι⁵ οὗ
 τὸ σήμερον⁶ καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ⁷ ἐξ ὑμῶν τις
 ἀπάτη⁸ τῆς ἁμαρτίας· μέτοχοι⁹ γὰρ γεγόναμεν τοῦ 14
 χριστοῦ, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως¹⁰ μέχρι¹¹
 τέλους¹² βεβαίαν¹³ κατὰσχωμεν·¹⁴ ἐν τῷ λέγεσθαι, 15
 Σήμερον⁶ ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ
 σκληρύνητε⁷ τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ
 παραπικρασμῷ.¹⁵ Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες 16
 παρεπίκραναν,¹⁶ ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξεληθόντες ἐξ
 Αἰγύπτου¹⁷ διὰ Μωϋσέως. Τίσιν δὲ προσώχθισεν¹⁸ 17
 τεσσαράκοντα¹⁹ ἔτη;²⁰ Οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν,²¹ ὧν
 τὰ κῶλα²² ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ;²³ Τίσιν δὲ ὤμοσεν²⁴ μὴ 18

¹ κατὰπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ² μήποτε, never, lest perchance. ³ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ⁴ ἀφίστημι, withdraw, depart. ⁵ ὅχρι, as far as, up to (gen). ⁶ σήμερον, today, now. ⁷ σκληρύνω, harden. ⁸ ἀπάτη, ης, ἡ, deceit, deceitfulness. ⁹ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ¹⁰ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ¹¹ μέχρι, until, as far as (gen). ¹² τέλος, ους, τό, end, purpose. ¹³ βέβαιος, firm, secure. ¹⁴ κατέχω, hold back, hold fast. ¹⁵ παραπικρασμός, οῦ, ὁ, rebellion, provocation. ¹⁶ παραπικραίνω, embitter, provoke. ¹⁷ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ¹⁸ προσώχθίζω, be angry, am displeased with. ¹⁹ τεσσαράκοντα, forty, 40. ²⁰ ἔτος, ους, τό, year. ²¹ ἁμαρτάνω, sin. ²² κῶλον, ου, τό, dead body, corpse. ²³ ἐρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ²⁴ ὀμνύω, swear, take an oath.

εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν¹ αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς
 ἀπειθήσασιν;² Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν 19
 εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.³

Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε⁴ καταλειπομένης⁵ ἐπαγγελίας 4
 εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν¹ αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ
 ὑμῶν ὑστερηκεῖναι.⁶ Καὶ γὰρ ἔσμεν εὐηγγελισμένοι, 2
 καθάπερ⁷ καὶ κεῖνοι·⁸ ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν⁹ ὁ λόγος τῆς
 ἀκοῆς¹⁰ ἐκείνους, μὴ συγκεκραμένους¹¹ τῇ πίστει τοῖς
 ἀκούσασιν. Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς τὴν κατάπαυσιν¹ οἱ 3
 πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν, Ὡς ὤμοσα¹² ἐν τῇ ὀργῇ
 μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν¹ μου·
 καίτοι¹⁴ τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς¹⁵ κόσμου
 γεννηθέντων. Εἶρηκεν γὰρ πού¹⁶ περὶ τῆς ἐβδόμης¹⁷ 4
 οὕτως, Καὶ κατέπαυσεν¹⁸ ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ
 ἐβδόμῃ¹⁷ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ· καὶ ἐν τούτῳ 5

¹ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ² ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ³ ἀπιστία, ας, ἡ, unbelief, unfaithfulness. ⁴ μήποτε, never, lest perchance. ⁵ καταλείπω, leave, leave behind. ⁶ ὑστερέω, lack, need. ⁷ καθάπερ, even as, just as. ⁸ καὶ κεῖνος, and he, and she. ⁹ ὠφέλειω, profit, help. ¹⁰ ἀκοή, ἡς, ἡ, hearing, report. ¹¹ συγκεράννυμι, blend, unite. ¹² ὀμνύω, swear, take an oath. ¹³ ὀργή, ἡς, ἡ, wrath, anger. ¹⁴ καίτοι, yet, although. ¹⁵ καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. ¹⁶ πού, somewhere, about. ¹⁷ ἑβδόμος, seventh. ¹⁸ καταπαύω, cause to rest to rest, stop.

πάλιν, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν¹ μου. 6
 Ἐπεὶ² οὖν ἀπολείπεται³ τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ
 οἱ πρότερον⁴ εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι'
 ἀπειθείαν,⁵ πάλιν τινὰ ὀρίζει⁶ ἡμέραν, Σήμερον,⁷ ἐν 7
 Δαυιδ λέγων, μετὰ τοσοῦτον⁸ χρόνον, καθὼς εἴρηται,
 Σήμερον⁷ ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ
 σκληρύνητε⁹ τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰ γὰρ αὐτοὺς 8
 Ἰησοῦς κατέπαυσεν,¹⁰ οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ
 ταῦτα ἡμέρας. Ἄρα¹¹ ἀπολείπεται³ σαββατισμὸς¹² τῷ 9
 λαῷ τοῦ θεοῦ. Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν¹ 10
 αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν¹⁰ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ,
 ὥσπερ¹³ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός. Σπουδάσωμεν¹⁴ οὖν 11
 εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν,¹ ἵνα μὴ ἐν τῷ
 αὐτῷ τις ὑποδείγματι¹⁵ πέσῃ τῆς ἀπειθείας.⁵ Ζῶν γὰρ 12
 ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνεργής,¹⁶ καὶ τομώτερος¹⁷ ὑπὲρ
 πᾶσαν μάχαιραν¹⁸ δίστομον,¹⁹ καὶ διϊκνούμενος²⁰ ἄχρι

¹ κατάπαυσις, εως, ἡ, rest, resting. ² ἐπεὶ, when, since. ³ ἀπολείπω, leave, leave behind. ⁴ πρότερον, formerly, before.
⁵ ἀπειθεία, ας, ἡ, disobedience, willful unbelief. ⁶ ὀρίζω, mark off by boundaries, determine. ⁷ σήμερον, today, now.
⁸ τοσοῦτος, so great, so much. ⁹ σκληρύνω, harden. ¹⁰ καταπαύω, cause to rest to rest, stop. ¹¹ ἄρα, so, then. ¹²
 σαββατισμός, οὐ, ὁ, sabbath rest, sabbath observance. ¹³ ὥσπερ, just as, even as. ¹⁴ σπουδάζω, hasten, be eager. ¹⁵
 ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ¹⁶ ἐνεργής, effective, active. ¹⁷ τομώτερος, sharper, keener. ¹⁸ μάχαιρα, ης, ἡ,
 sword. ¹⁹ δίστομος, two-edged. ²⁰ διϊκνέομαι, pierce, penetrate. ²¹ ἄχρι, as far as, up to (gen).

μερισμοῦ¹ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἀρμῶν² τε καὶ
 μυελῶν,³ καὶ κριτικὸς⁴ ἐνθυμήσεων⁵ καὶ ἐννοιῶν⁶
 καρδίας. Καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις⁷ ἀφανῆς⁸ ἐνώπιον αὐτοῦ: 13
 πάντα δὲ γυμνὰ⁹ καὶ τετραχηλισμένα¹⁰ τοῖς
 ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

Ἐχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα¹¹ τοὺς 14
 οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν¹² τῆς
 ὁμολογίας.¹³ Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον 15
 συμπαθεῖν¹⁴ ταῖς ἀσθενείαις¹⁵ ἡμῶν, πεπειραμένον¹⁶
 δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα,¹⁷ χωρὶς¹⁸ ἁμαρτίας. 16
 Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας¹⁹ τῷ θρόνῳ τῆς
 χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον,²⁰ καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς
 εὐκαιρον²¹ βοήθειαν.²²

¹ μερισμός, οὐ, ὁ, division, distribution. ² ἀρμός, οὐ, ὁ, joint, joint of the body. ³ μυελός, οὐ, ὁ, marrow. ⁴ κριτικός, able to judge, critical. ⁵ ἐνθύμησις, εὖ, ἡ, deliberation, thought. ⁶ ἐννοία, ας, ἡ, thought, intention. ⁷ κτίσις, εὖ, ἡ, creation, creature. ⁸ ἀφανής, invisible, hidden. ⁹ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ¹⁰ τετραχίλιζω, am laid bare, laid open. ¹¹ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹² κρατέω, grasp, lay hold of. ¹³ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ¹⁴ συμπαθέω, sympathize with, have compassion on. ¹⁵ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹⁶ πειράω, try, attempt. ¹⁷ ὁμοιότης, ητος, ἡ, likeness, similarity. ¹⁸ χωρίς, separate, apart from (gen). ¹⁹ παρρησία, ας, ἡ, boldness, confidence. ²⁰ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ²¹ εὐκαιρος, timely, suitable. ²² βοήθεια, ας, ἡ, help, assistance.

Πᾶς γὰρ ἀρχιερεύς, ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ 5

ἀνθρώπων καθίσταται¹ τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα

προσφέρῃ² δῶρά³ τε καὶ θυσίας⁴ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν: 2

μετριοπαθεῖν⁵ δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσιν⁶ καὶ

πλανωμένοις,⁷ ἐπεὶ⁸ καὶ αὐτὸς περικείται⁹ ἀσθένειαν:¹⁰

καὶ διὰ ταύτην ὀφείλει,¹¹ καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως 3

καὶ περὶ ἑαυτοῦ, προσφέρειν² ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. Καὶ οὐχ 4

ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν,¹² ἀλλὰ καλούμενος

ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθάπερ¹³ καὶ Ἀαρών. Οὕτως καὶ ὁ 5

χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα,

ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν, Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ

σήμερον¹⁴ γεγέννηκά σε. Καθὼς καὶ ἐν ἐτέρῳ λέγει, 6

Σὺ ἱερεὺς¹⁵ εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν¹⁶

Μελχισεδέκ.¹⁷ Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 7

δεήσεις¹⁸ τε καὶ ἱκετηρίας¹⁹ πρὸς τὸν δυνάμενον

¹ καθίστημι, set, constitute. ² προσφέρω, bring to, offer. ³ δῶρον, ου, τό, gift, present. ⁴ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ⁵ μετριοπαθέω, moderate one's feelings, deal gently. ⁶ ἀγνοέω, not know, be unaware. ⁷ πλανάω, deceive, lead astray. ⁸ ἐπεὶ, when, since. ⁹ περικεῖμαι, be around, surround. ¹⁰ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹¹ ὀφείλω, owe, ought. ¹² τιμή, ἡς, ἡ, honor, price. ¹³ καθάπερ, even as, just as. ¹⁴ σήμερον, today, now. ¹⁵ ἱερεὺς, ἑως, ὁ, priest. ¹⁶ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ¹⁷ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ¹⁸ δεήσις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ¹⁹ ἱκετηρία, ας, ἡ, supplication, entreaty.

σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς¹ ἰσχυρᾶς² καὶ
 δακρύων³ προσενέγκας,⁴ καὶ εἰσακουσθεὶς⁵ ἀπὸ τῆς
 εὐλαβείας,⁶ καίπερ⁷ ὦν υἱός, ἔμαθεν⁸ ἀφ' ὧν ἔπαθεν⁹ 8
 τὴν ὑπακοήν,¹⁰ καὶ τελειωθείς¹¹ ἐγένετο τοῖς 9
 ὑπακούουσιν¹² αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος¹³ σωτηρίας¹⁴ αἰωνίου:
 προσαγορευθεὶς¹⁵ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν 10
 τάξιν¹⁶ Μελχισεδέκ.¹⁷

Περὶ οὗ πολλὸς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμηνευτός¹⁸ λέγειν, 11
 ἐπεὶ¹⁹ νωθροὶ²⁰ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς.²¹ Καὶ γὰρ 12
 ὀφείλοντες²² εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν
 χρειαν²³ ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα²⁴
 τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων²⁵ τοῦ θεοῦ: καὶ γεγόνατε χρειαν
 ἔχοντες γάλακτος,²⁶ καὶ οὐ στερεᾶς²⁷ τροφῆς.²⁸ Πᾶς 13
 γὰρ ὁ μετέχων²⁹ γάλακτος²⁶ ἄπειρος³⁰ λόγον

¹ κραυγῆς, ἦς, ἦ, outcry, crying. ² ἰσχυρός, strong, mighty. ³ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ⁴ προσφέρω, bring to, offer. ⁵ εἰσακούω, listen, hear. ⁶ εὐλάβεια, ας, ἦ, awe, reverence. ⁷ καίπερ, although. ⁸ μανθάνω, learn, ascertain. ⁹ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹⁰ ὑπακοή, ἦς, ἦ, obedience. ¹¹ τελειόω, fill, fulfill. ¹² ὑπακούω, obey, listen. ¹³ αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ¹⁴ σωτηρία, ας, ἦ, salvation, deliverance. ¹⁵ προσαγορεύω, call by name, designate. ¹⁶ τάξις, εως, ἦ, arranging, order. ¹⁷ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ¹⁸ δυσερμηνευτός, hard to explain. ¹⁹ ἐπεὶ, when, since. ²⁰ νωθρός, lazy, sluggish. ²¹ ἀκοή, ἦς, ἦ, hearing, report. ²² ὀφείλω, owe, ought. ²³ χρεία, ας, ἦ, need, necessity. ²⁴ στοιχεῖον, τό, elementary principles, elements. ²⁵ λόγιον, οὔ, τό, saying, oracle. ²⁶ γάλα, γαλακτος, τό, milk. ²⁷ στερεός, hard, firm. ²⁸ τροφή, ἦς, ἦ, food, nourishment. ²⁹ μετέχω, partake of, share in. ³⁰ ἄπειρος, unacquainted with, unaccustomed to.

δικαιοσύνης· νήπιος¹ γάρ ἐστιν. Τελείων² δέ ἐστιν ἡ ¹⁴
 στερεὰ³ τροφή,⁴ τῶν διὰ τὴν ἑξίν⁵ τὰ αἰσθητήρια⁶
 γεγυμνασμένα⁷ ἐχόντων πρὸς διάκρισιν⁸ καλοῦ τε καὶ
 κακοῦ.

Διό, ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν ⁶
 τελειότητα⁹ φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον¹⁰
 καταβαλλόμενοι¹¹ μετανοίας¹² ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ
 πίστεως ἐπὶ θεόν, βαπτισμῶν¹³ διδαχῆς,¹⁴ ἐπιθέσεώς¹⁵ ²
 τε χειρῶν, ἀναστάσεώς¹⁶ τε νεκρῶν, καὶ κρίματος¹⁷
 αἰωνίου. Καὶ τοῦτο ποιήσωμεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπη¹⁸ ὁ ³
 θεός. Ἀδύνατον¹⁹ γὰρ τοὺς ἅπαζ²⁰ φωτισθέντας,²¹ ⁴
 γευσασμένους²² τε τῆς δωρεᾶς²³ τῆς ἐπουρανίου,²⁴ καὶ
 μετόχους²⁵ γεννηθέντας πνεύματος ἁγίου, καὶ καλὸν ⁵
 γευσασμένους²² θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος

¹ νήπιος, infant, child. ² τέλειος, complete, perfect. ³ στερεός, hard, firm. ⁴ τροφή, ἥς, ἡ, food, nourishment. ⁵ ἑξίς, εως, ἡ, maturity, condition. ⁶ αἰσθητήριον, ου, τό, faculty of perception, sense. ⁷ γυμνάζω, train, undergo discipline. ⁸ διάκρισις, εως, ἡ, act of passing judgment. ⁹ τελειότης, ητος, ἡ, perfection, completeness. ¹⁰ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ¹¹ καταβάλλω, strike down, found. ¹² μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ¹³ βαπτισμός, ου, ὁ, washing, cleansing. ¹⁴ διδαχή, ἥς, ἡ, teaching, instruction. ¹⁵ ἐπιθέσις, εως, ἡ, laying on, assault. ¹⁶ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ¹⁷ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ¹⁸ ἐπιτρέπω, permit, allow. ¹⁹ ἀδύνατος, impossible, unable. ²⁰ ἅπαξ, once, once for all. ²¹ φωτίζω, give light, enlighten. ²² γεύομαι, taste, experience. ²³ δωρεά, ας, ἡ, gift, free gift. ²⁴ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ²⁵ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner.

αἰῶνος, καὶ παραπεσόντας,¹ πάλιν ἀνακαινίζειν² εἰς 6

μετάνοιαν,³ ἀνασταυροῦντας⁴ ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ

θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας.⁵ Γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν 7

ἐπ' αὐτῆς πολλάκις⁶ ἐρχόμενον ὑετόν,⁷ καὶ τίκτουσα⁸

βοτάνην⁹ εὖθετον¹⁰ ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται,¹¹

μεταλαμβάνει¹² εὐλογίας¹³ ἀπὸ τοῦ θεοῦ· ἐκφέρουσα¹⁴ 8

δὲ ἀκάνθας¹⁵ καὶ τριβόλους,¹⁶ ἀδόκιμος¹⁷ καὶ κατάρας

ἐγγύς,¹⁹ ἥς τὸ τέλος²⁰ εἰς καῦσιν.²¹

Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα²² 9

καὶ ἐχόμενα σωτηρίας,²³ εἰ καὶ οὕτως²⁴ λαλοῦμεν· οὐ 10

γὰρ ἄδικος²⁵ ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι²⁶ τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ

τοῦ κόπου²⁷ τῆς ἀγάπης ἥς ἐνεδείξασθε²⁸ εἰς τὸ ὄνομα

αὐτοῦ, διακονήσαντες²⁹ τοῖς ἀγίοις καὶ διακονοῦντες.²⁹

¹ παραπίπτω, fall away, commit apostasy. ² ἀνακαινίζω, renew, restore. ³ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ⁴ ἀνασταυρόω, crucify again. ⁵ παραδειγματίζω, expose, make an example of. ⁶ πολλάκις, often, many times. ⁷ ὑετός, ου, ὁ, rain. ⁸ τίκτω, give birth to, bear. ⁹ βοτάνη, ης, ἡ, herb, plant. ¹⁰ εὖθετος, useful, fit. ¹¹ γεωργέω, farm, cultivate. ¹² μεταλαμβάνω, partake of, share. ¹³ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ¹⁴ ἐκφέρω, carry out, bring forth. ¹⁵ ἀκάνθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ¹⁶ τρίβολος, ου, ὁ, thistle, briar. ¹⁷ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ¹⁸ κατάρας, ας, ἡ, curse, cursing. ¹⁹ ἐγγύς, near. ²⁰ τέλος, ους, τό, end, purpose. ²¹ καῦσις, εως, ἡ, burning, burning up. ²² κρείσσων, stronger, more excellent. ²³ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ²⁴ οὕτως, thus, so. ²⁵ ἄδικος, unjust, unrighteous. ²⁶ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ²⁷ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ²⁸ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ²⁹ διακονέω, serve, minister.

Ἐπιθυμοῦμεν¹ δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν 11

ἐνδείκνυσθαι² σπουδῇ³ πρὸς τὴν πληροφορίαν⁴ τῆς

ἐλπίδος ἄχρι⁵ τέλους·⁶ ἵνα μὴ νωθροὶ⁷ γένησθε, 12

μιμηταὶ⁸ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας⁹

κληρονομούντων¹⁰ τὰς ἐπαγγελίας.

Τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγειλάμενος¹¹ ὁ θεός, ἐπεὶ¹² κατ' 13

οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὁμόσαι,¹³ ὥμοσεν¹³ καθ' ἑαυτοῦ,

λέγων, Ἦ¹⁴ μὴν¹⁵ εὐλογῶν¹⁶ εὐλογήσω¹⁶ σε, καὶ 14

πληθύνων¹⁷ πληθυνῶ¹⁷ σε. Καὶ οὕτως μακροθυμήσας 15

ἐπέτυχεν¹⁹ τῆς ἐπαγγελίας. Ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ 16

τοῦ μείζονος ὁμνύουσιν,¹³ καὶ πάσης αὐτοῖς

ἀντιλογίας²⁰ πέρας²¹ εἰς βεβαίωσιν²² ὁ ὅρκος.²³ Ἐν ᾧ 17

περισσότερον²⁴ βουλόμενος²⁵ ὁ θεὸς ἐπιδείξαι²⁶ τοῖς

κληρονόμοις²⁷ τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον²⁸ τῆς

¹ ἐπιθυμέω, desire, long for. ² ἐνδείκνυμι, show forth, show. ³ σπουδῇ, ἥς, ἡ, haste, diligence. ⁴ πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. ⁵ ἄχρι, as far as, up to (gen). ⁶ τέλος, ους, τό, end, purpose. ⁷ νωθρός, lazy, sluggish. ⁸ μιμητής, οὔ, ὁ, imitator. ⁹ μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. ¹⁰ κληρονομέω, inherit, obtain. ¹¹ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ¹² ἐπεὶ, when, since. ¹³ ὁμνύω, swear, take an oath. ¹⁴ ἦ, truly, surely. ¹⁵ μὴν, ὁ, month, certainly. ¹⁶ εὐλογέω, bless. ¹⁷ πληθύνω, multiply, increase. ¹⁸ μακροθυμέω, be patient, suffer long. ¹⁹ ἐπιτύγχανω, obtain, attain. ²⁰ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ²¹ πέρας, ατος, τό, limit, end. ²² βεβαίωσις, εως, ἡ, confirmation, ratification. ²³ ὅρκος, ου, ὁ, oath. ²⁴ περισσός, excessive, abundant. ²⁵ βούλομαι, wish, will. ²⁶ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ²⁷ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ²⁸ ἀμετάθετος, unchangeable, unchanged.

βουλῆς¹ αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν² ὄρκῳ,³ ἵνα διὰ δύο 18

πραγμάτων⁴ ἀμεταθέτων,⁵ ἐν οἷς ἀδύνατον⁶

ψεύσασθαι⁷ θεόν, ἰσχυρὰν⁸ παράκλησιν⁹ ἔχωμεν οἱ

καταφυγόντες¹⁰ κρατῆσαι¹¹ τῆς προκειμένης¹² ἐλπίδος:

ἣν ὡς ἄγκυραν¹³ ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ¹⁴ τε καὶ 19

βεβαίαν,¹⁵ καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον¹⁶ τοῦ

καταπετάσματος:¹⁷ ὅπου πρόδρομος¹⁸ ὑπὲρ ἡμῶν 20

εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν¹⁹ Μελχισεδέκ²⁰

ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ,²⁰ βασιλεὺς Σαλήμ,²¹ ἱερεὺς²² 7

τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου,²³ ὁ συναντήσας²⁴ Ἀβραὰμ

ὑποστρέφοντι²⁵ ἀπὸ τῆς κοπῆς²⁶ τῶν βασιλείων καὶ

εὐλογήσας²⁷ αὐτόν, ᾧ καὶ δεκάτην²⁸ ἀπὸ πάντων 2

ἐμέρισεν²⁹ Ἀβραάμ – πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος³⁰

¹ βουλῆ, ἡς, ἡ, counsel, purpose. ² μεσιτεύω, guarantee, mediate. ³ ὄρκος, οὐ, ὁ, oath. ⁴ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter.

⁵ ἀμετάθετος, unchangeable, unchanged. ⁶ ἀδύνατος, impossible, unable. ⁷ ψεύδομαι, lie. ⁸ ἰσχυρός, strong, mighty.

⁹ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ¹⁰ καταφεύγω, flee, take refuge. ¹¹ κρατέω, grasp, lay hold of. ¹²

πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ¹³ ἄγκυρα, ας, ἡ, anchor. ¹⁴ ἀσφαλῆς, certain, definite. ¹⁵ βέβαιος, firm,

secure. ¹⁶ ἐσώτερος, within, inside (gen). ¹⁷ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ¹⁸ πρόδρομος, οὐ, ὁ,

going before, forerunner. ¹⁹ τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ²⁰ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ²¹ Σαλήμ, ἡ, Salem. ²²

ἱερεὺς, εως, ὁ, priest. ²³ ὑψιστος, highest, most high. ²⁴ συναντάω, meet with, hence to happen. ²⁵ υποστρέφω, return,

turn back. ²⁶ κοπή, ἡς, ἡ, miting, slaughter. ²⁷ εὐλογέω, bless. ²⁸ δεκάτη, ης, ἡ, tenth part, tithe. ²⁹ μερίζω, divide,

part. ³⁰ ἐρμηνεύω, interpret, translate.

βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα¹ δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ,
 ὃ ἐστὶν βασιλεὺς εἰρήνης· ἀπάτωρ,³ ἀμήτωρ,⁴ 3
 ἀγενεαλόγητος,⁵ μήτε⁶ ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε⁶ ζωῆς
 τέλος⁷ ἔχων, ἀφωμοιωμένος⁸ δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ –
 μένει ἱερεὺς⁹ εἰς τὸ διηνεκές.¹⁰

Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος¹¹ οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην¹² Ἀβραάμ 4
 ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων¹³ ὁ πατριάρχης.¹⁴ Καὶ οἱ 5
 μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ¹⁵ τὴν ἱερατείαν¹⁶ λαμβάνοντες
 ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν¹⁷ τὸν λαὸν κατὰ τὸν
 νόμον, τοῦτ' ἐστὶν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ¹⁸
 ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος¹⁹ Ἀβραάμ· ὁ δὲ μὴ 6
 γενεαλογούμενος²⁰ ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν²¹ τὸν
 Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν.²² 7
 Χωρὶς²³ δὲ πάσης ἀντιλογίας,²⁴ τὸ ἔλαττον²⁵ ὑπὸ τοῦ

¹ ἔπειτα, then, after this. ² Σαλήμ, ἡ, Salem. ³ ἀπάτωρ, fatherless, without a father. ⁴ ἀμήτωρ, without a mother. ⁵ ἀγενεαλόγητος, without genealogy. ⁶ μήτε, neither, nor. ⁷ τέλος, ους, τό, end, purpose. ⁸ ἀφομοιώω, make like, assimilate. ⁹ ἱερεὺς, έως, ὁ, priest. ¹⁰ διηνεκής, continuous, perpetual. ¹¹ πηλίκος, how large, how great. ¹² δεκάτη, ης, ἡ, tenth part, tithe. ¹³ ἀκροθίνιον, ου, τό, booty, spoils. ¹⁴ πατριάρχης, ου, ὁ, patriarch. ¹⁵ Λευί, ὁ, Levi. ¹⁶ ἱερατεία, ας, ἡ, priestly office, priesthood. ¹⁷ ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ¹⁸ καίπερ, although. ¹⁹ ὀσφύς, όος, ἡ, waist, hip. ²⁰ γενεαλογέω, trace descent or ancestry. ²¹ δεκατόω, collect or receive tithes, tithe. ²² εὐλογέω, bless. ²³ χωρίς, separate, apart from (gen). ²⁴ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ²⁵ ἐλάσσων, lesser, less.

κρείττονος¹ εὐλογεῖται.² Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας³ 8

ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δέ,

μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. Καί, ὡς ἔπος⁴ εἶπεῖν, διὰ 9

Ἀβραὰμ καὶ Λευὶ⁵ ὁ δεκάτας³ λαμβάνων δεδεκάτῳται:

ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ⁷ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήνητησεν⁸ 10

αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ.⁹

Εἰ μὲν οὖν τελείωσις¹⁰ διὰ τῆς Λευϊτικῆς¹¹ ἱερωσύνης¹² 11

ἦν – ὁ λαὸς γὰρ ἐπ’ αὐτῇ νενομοθέτητο¹³ – τίς ἔτι

χρεία,¹⁴ κατὰ τὴν τάξιν¹⁵ Μελχισεδέκ⁹ ἕτερον

ἀνίστασθαι ἱερέα,¹⁶ καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν¹⁵ Ἀαρὼν

λέγεσθαι; Μετατιθεμένης¹⁷ γὰρ τῆς ἱερωσύνης,¹² ἔξ 12

ἀνάγκης¹⁸ καὶ νόμου μετάρθεις¹⁹ γίνεται. Ἐφ’ ὃν γὰρ 13

λέγεται ταῦτα, φυλῆς²⁰ ἐτέρας μετέσχηκεν,²¹ ἄφ’ ἧς

οὐδείς προσέσχηκεν²² τῷ θυσιαστηρίῳ.²³ Πρόδηλον²⁴ 14

¹ κρείττων, stronger, more excellent. ² εὐλογέω, bless. ³ δεκάτη, ης, ἡ, tenth part, tithe. ⁴ ἔπος, οὗς, τό, word, so to speak. ⁵ Λευὶ, ὁ, Levi. ⁶ δεκατόω, collect or receive tithes, tithe. ⁷ ὀσφύς, ὅς, ἡ, waist, hip. ⁸ συναντάω, meet with, hence to happen. ⁹ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ¹⁰ τελείωσις, εὖς, ἡ, perfection, fulfillment. ¹¹ Λευϊτικός, Levitical. ¹² ἱερωσύνη, ης, ἡ, priesthood, priestly office. ¹³ νομοθετέω, ordain, enact. ¹⁴ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ¹⁵ τάξις, εὖς, ἡ, arranging, order. ¹⁶ ἱερεύς, ἑὼς, ὁ, priest. ¹⁷ μετατίθημι, transfer, change. ¹⁸ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹⁹ μετάρθεις, εὖς, ἡ, change, removal. ²⁰ φυλή, ἧς, ἡ, tribe, race. ²¹ μετέχω, partake of, share in. ²² προσέχω, take head of, attend to. ²³ θυσιαστήριον, οὗ, τό, altar. ²⁴ πρόδηλος, clear, evident.

γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα¹ ἀνατέταλκεν² ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν
 φυλὴν³ οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης⁴ Μωϋσῆς ἐλάλησεν. 15
 Καὶ περισσότερον⁵ ἔτι κατάδηλόν⁶ ἔστιν, εἰ κατὰ τὴν
 ὁμοιότητα⁷ Μελχισεδέκ⁸ ἀνίσταται ἱερεὺς⁹ ἕτερος, ὃς 16
 οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς¹⁰ γέγονεν, ἀλλὰ
 κατὰ δύνανμιν ζωῆς ἀκαταλύτου¹¹ μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι 17
 Σὺ ἱερεὺς⁹ εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν¹² Μελχισεδέκ.
 Ἀθέτησις¹³ μὲν γὰρ γίνεται προαγωγῆς¹⁴ ἐντολῆς, 18
 διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς¹⁵ καὶ ἀνωφελές¹⁶ οὐδὲν γὰρ 19
 ἐτελείωσεν¹⁷ ὁ νόμος, ἐπεισαγωγῇ¹⁸ δὲ κρείττονος¹⁹
 ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν²⁰ τῷ θεῷ. Καὶ καθ' ὅσον οὐ 20
 χωρὶς²¹ ὀρκωμοσίας²² – οἱ μὲν γὰρ χωρὶς²¹ ὀρκωμοσίας
 εἰσὶν ἱερεῖς⁹ γεγονότες, ὁ δὲ μετὰ ὀρκωμοσίας,²² διὰ 21
 τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν, Ὡμοσεν²³ κύριος καὶ οὐ
 μεταμελήθησεται,²⁴ Σὺ ἱερεὺς⁹ εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν

¹ Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ² ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ³ φυλή, ἥς, ἡ, tribe, race. ⁴ ἱερωσύνη, ἡς, ἡ, priesthood, priestly office. ⁵ περισσός, excessive, abundant. ⁶ κατάδηλος, very clear, quite plain. ⁷ ὁμοιότης, ἡτος, ἡ, likeness, similarity. ⁸ Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ⁹ ἱερεὺς, ἑως, ὁ, priest. ¹⁰ σαρκικός, fleshly, carnal. ¹¹ ἀκατάλυτος, indissoluble. ¹² τάξις, εως, ἡ, arranging, order. ¹³ ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. ¹⁴ προάγω, lead forth, go before. ¹⁵ ἀσθενής, weak, infirm. ¹⁶ ἀνωφελής, unprofitable, useless. ¹⁷ τελείωω, fill, fulfill. ¹⁸ ἐπεισαγωγῇ, ἡς, ἡ, bringing in besides, bringing in. ¹⁹ κρείττων, stronger, more excellent. ²⁰ ἐγγίζω, come near, approach. ²¹ χωρὶς, separate, apart from (gen). ²² ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. ²³ ὁμνῶ, swear, take an oath. ²⁴ μεταμελομαι, regret, repent.

τάξιν¹ Μελχισεδέκ² – κατὰ τοσοῦτον³ κρείττονος⁴ 22

διαθήκης⁵ γέγονεν ἔγγυος⁶ Ἰησοῦς. Καὶ οἱ μὲν 23

πλείονές εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς,⁷ διὰ τὸ θανάτῳ

κωλύεσθαι⁸ παραμένειν·⁹ ὁ δέ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς 24

τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον¹⁰ ἔχει τὴν ἱερωσύνην.¹¹ Ὅθεν 25

καὶ σῶζειν εἰς τὸ παντελὲς¹³ δύναται τοὺς

προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε¹⁴ ζῶν εἰς

τὸ ἐντυγχάνειν¹⁵ ὑπὲρ αὐτῶν.

Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἔπρεπεν¹⁶ ἀρχιερεύς, ὁσῖος,¹⁷ ἄκακος, 26

ἀμίαντος,¹⁹ κεχωρισμένος²⁰ ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν,²¹

καὶ ὑψηλότερος²² τῶν οὐρανῶν γενόμενος· ὃς οὐκ ἔχει 27

καθ' ἡμέραν ἀνάγκην,²³ ὥσπερ²⁴ οἱ ἀρχιερεῖς,

πρότερον²⁵ ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας²⁶

ἀναφέρειν,²⁷ ἔπειτα²⁸ τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ

¹ τάξις, εὐος, ἡ, arranging, order. ² Μελχισεδέκ, ὁ, Melchizedek. ³ τοσοῦτος, so great, so much. ⁴ κρείττων, stronger, more excellent. ⁵ διαθήκη, ἡς, ἡ, covenant, will. ⁶ ἔγγυος, οὐ, ὁ, under good security, surety. ⁷ ἱερεὺς, ἑὼς, ὁ, priest. ⁸ κωλύω, forbid, hinder. ⁹ παραμένω, remain beside, continue. ¹⁰ ἀπαράβατος, permanent, unchangeable. ¹¹ ἱερωσύνη, ἡς, ἡ, priesthood, priestly office. ¹² ὅθεν, from where, from which. ¹³ παντελής, completely, forever. ¹⁴ πάντοτε, always, at all times. ¹⁵ ἐντυγχάνω, entreat, intercede. ¹⁶ πρέπον, be clearly seen, be fitting. ¹⁷ ὁσῖος, righteous, pious. ¹⁸ ἄκακος, guileless, innocent. ¹⁹ ἀμίαντος, undefiled, untainted. ²⁰ χωρίζω, separate, depart. ²¹ ἁμαρτωλός, οὐ, ὁ, sinner. ²² ὑψηλός, high, lofty. ²³ ἀνάγκη, ἡς, ἡ, necessity, distress. ²⁴ ὥσπερ, just as, even as. ²⁵ πρότερον, formerly, before. ²⁶ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ²⁷ ἀναφέρω, bring up, offer. ²⁸ ἔπειτα, then, after this.

ἐποίησεν ἐφάπαξ,¹ ἑαυτὸν ἀνενέγκας.² Ὁ νόμος γὰρ 28
 ἀνθρώπους καθίστησιν³ ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν.⁴
 ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας⁵ τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν
 εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.⁶

Κεφάλαιον⁷ δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις: τοιοῦτον ἔχομεν 8
 ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν⁸ ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς
 μεγαλωσύνης⁹ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων λειτουργός, 2
 καὶ τῆς σκηνῆς¹¹ τῆς ἀληθινῆς,¹² ἣν ἔπηξεν¹³ ὁ κύριος,
 καὶ οὐκ ἄνθρωπος: πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ 3
 προσφέρειν¹⁴ δῶρά¹⁵ τε καὶ θυσίας¹⁶ καθίσταται: ὅθεν
 ἀναγκαῖον¹⁸ ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκη.¹⁴ Εἰ μὲν 4
 γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς,¹⁹ ὄντων τῶν ἱερέων¹⁹
 τῶν προσφερόντων¹⁴ κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα,¹⁵ 5
 οἵτινες ὑποδείγματα²⁰ καὶ σκιαῖ²¹ λατρεύουσιν²² τῶν

¹ ἐφάπαξ, once for all, once. ² ἀναφέρω, bring up, offer. ³ καθίστημι, set, constitute. ⁴ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ⁵ ὀρκωμοσία, ας, ἡ, oath, taking of an oath. ⁶ τελειόω, fill, fulfill. ⁷ κεφάλαιον, ου, τό, main thing, main point. ⁸ καθίζω, seat, sit. ⁹ μεγαλωσύνη, ης, ἡ, greatness, majesty. ¹⁰ λειτουργός, οὔ, ὁ, minister, servant. ¹¹ σκηνή, ης, ἡ, tent, tabernacle. ¹² ἀληθινός, true, genuine. ¹³ πῆγνυμι, make firm, put together. ¹⁴ προσφέρω, bring to, offer. ¹⁵ δῶρον, ου, τό, gift, present. ¹⁶ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹⁷ ὅθεν, from where, from which. ¹⁸ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ¹⁹ ἱερεὺς, έως, ὁ, priest. ²⁰ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ²¹ σιά, ας, ἡ, shadow, thick darkness. ²² λατρεύω, serve, worship.

ἐπουρανίων,¹ καθὼς κεχηρημάτισται² Μωϋσῆς μέλλων
 ἐπιτελεῖν³ τὴν σκηνήν,⁴ Ὅρα, γάρ φησιν, ποιήσεις
 πάντα κατὰ τὸν τύπον⁵ τὸν δειχθέντα⁶ σοι ἐν τῷ ὄρει. 6
 Νυνὶ⁷ δὲ διαφορωτέρας⁸ τέτυχεν⁹ λειτουργίας,¹⁰ ὅσῳ
 καὶ κρείττονός¹¹ ἐστὶν διαθήκης¹² μεσίτης,¹³ ἥτις ἐπὶ
 κρείττοσιν¹¹ ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.¹⁴ Εἰ γὰρ ἡ 7
 πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος,¹⁵ οὐκ ἂν δευτέρας¹⁶
 ἐζητεῖτο τόπος. Μεμφόμενος¹⁷ γὰρ αὐτοῖς λέγει, Ἰδοῦ, 8
 ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω¹⁸ ἐπὶ
 τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα¹⁹ διαθήκην¹²
 καινὴν:²⁰ οὐ κατὰ τὴν διαθήκην¹² ἣν ἐποίησα τοῖς 9
 πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου²¹ μου τῆς
 χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν²² αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου:²³
 ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν²⁴ ἐν τῇ διαθήκῃ¹² μου, καὶ γὰρ
 ἡμέλησα²⁵ αὐτῶν, λέγει κύριος. Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη¹² 10

¹ ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ² χρηματίζω, instruct, reveal. ³ ἐπιτελέω, complete, perform. ⁴ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ⁵ τύπος, ου, ὁ, mark, example. ⁶ δείκνυμι, show, point out. ⁷ νυνί, now, already. ⁸ διάφορος, various, different. ⁹ τυγχάνω, obtain, happen. ¹⁰ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ¹¹ κρείττων, stronger, more excellent. ¹² διαθήκη, ἡς, ἡ, covenant, will. ¹³ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ¹⁴ νομοθετέω, ordain, enact. ¹⁵ ἄμεμπτος, blameless. ¹⁶ δεύτερος, second. ¹⁷ μέμφομαι, find fault with, blame. ¹⁸ συντελέω, complete, accomplish. ¹⁹ Ἰούδα, ὁ, Judah, Judas. ²⁰ καινός, new, fresh. ²¹ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ²² ἐξάγω, lead out. ²³ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ²⁴ ἐμμένω, persevere, remain (in). ²⁵ ἀμελέω, neglect, be unconcerned.

ἦν διαθήσομαι¹ τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας
 ἐκεῖνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν
 διάνοιαν² αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω³
 αὐτούς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται
 μοι εἰς λαόν. Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν 11
 πολίτην⁴ αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
 λέγων, Γνώθι τὸν κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με,
 ἀπὸ μικροῦ⁵ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν. Ὅτι ἴλεως⁶ 12
 ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις⁷ αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν
 καὶ τῶν ἀνομιῶν⁸ αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ⁹ ἔτι. Ἐν τῷ 13
 λέγειν, Καινήν,¹⁰ πεπαλαιώκεν¹¹ τὴν πρώτην. Τὸ δὲ
 παλαιούμενον¹¹ καὶ γηράσκον,¹² ἐγγὺς¹³ ἀφανισμοῦ.¹⁴

Εἶχεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιοῦματα¹⁵ λατρείας,¹⁶ τό 9
 τε ἅγιον κοσμικόν.¹⁷ Σκηνὴ¹⁸ γὰρ κατεσκευάσθη¹⁹ ἡ 2
 πρώτη, ἐν ᾗ ἡ τε λυχνία²⁰ καὶ ἡ τράπεζα²¹ καὶ ἡ

¹ διατίθεμαι, appoint, make. ² διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ³ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ⁴ πολίτης, ου, ὁ, citizen. ⁵ μικρός, small, little. ⁶ ἴλεως, gracious, merciful. ⁷ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ⁸ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ⁹ μνησकोμαι, remember, recall. ¹⁰ καινός, new, fresh. ¹¹ παλαιώω, make or become old, obsolete. ¹² γηράσκω, grow old, become old. ¹³ ἐγγύς, near. ¹⁴ ἀφανισμός, οὐ, ὁ, vanishing, disappearing. ¹⁵ δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed. ¹⁶ λατρεία, ας, ἡ, service, divine worship. ¹⁷ κοσμικός, earthly, worldly. ¹⁸ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ¹⁹ κατασκευάζω, prepare, build. ²⁰ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ²¹ τράπεζα, ης, ἡ, table.

πρόθεσις¹ τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἄγια. Μετὰ δὲ τὸ ³

δεύτερον² καταπέτασμα³ σκηνῇ⁴ ἢ λεγομένη ἄγια

ἁγίων, χρυσοῦν⁵ ἔχουσα θυμιατήριον,⁶ καὶ τὴν ⁴

κιβωτὸν⁷ τῆς διαθήκης⁸ περικεκαλυμμένην⁹ πάντοθεν

χρυσίῳ,¹¹ ἐν ᾗ στάμνος¹² χρυσῇ⁵ ἔχουσα τὸ μάννα,¹³

καὶ ἡ ῥάβδος¹⁴ Ἀαρὼν ἢ βλαστήσασα,¹⁵ καὶ αἱ πλάκες

τῆς διαθήκης·⁸ ὑπεράνω¹⁷ δὲ αὐτῆς Χερουβίμ.¹⁸ δόξης ⁵

κατασκιάζοντα¹⁹ τὸ ἱλαστήριον·²⁰ περὶ ὧν οὐκ ἔστιν

νῦν λέγειν κατὰ μέρος.²¹ Τούτων δὲ οὕτως ⁶

κατεσκευασμένων,²² εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν⁴ διὰ

παντὸς εἰσίσιν²³ οἱ ἱερεῖς,²⁴ τὰς λατρείας²⁵

ἐπιτελοῦντες·²⁶ εἰς δὲ τὴν δευτέραν² ἅπαξ²⁷ τοῦ ⁷

ἐνιαυτοῦ²⁸ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς²⁹ αἵματος, ὃ

προσφέρει³⁰ ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ

¹ πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. ² δεύτερος, second. ³ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ⁴ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ⁵ χρυσοῦς, golden. ⁶ θυμιατήριον, ου, τό, altar of incense, censer. ⁷ κιβωτός, οὔ, ἡ, wooden box, ark. ⁸ διαθήκη, ἡς, ἡ, covenant, will. ⁹ περικαλύπτω, cover, conceal. ¹⁰ πάντοθεν, on all sides, from all sides. ¹¹ χρυσίον, ου, τό, gold, golden ornament. ¹² στάμνος, ου, ἡ, jar, jar or vase. ¹³ μάννα, τό, manna. ¹⁴ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ¹⁵ βλαστήνω, sprout, produce. ¹⁶ πλάξ, πλακός, ἡ, tablet, table. ¹⁷ ὑπεράνω, high above (gen), far above. ¹⁸ χερουβίμ, τό, cherubim. ¹⁹ κατασκιάζω, overshadow. ²⁰ ἱλαστήριον, ου, τό, sin offering, covering. ²¹ μέρος, ους, τό, part, portion. ²² κατασκευάζω, prepare, build. ²³ εἰσεμι, enter, go in. ²⁴ ἱερεὺς, έως, ό, priest. ²⁵ λατρεία, ας, ἡ, service, divine worship. ²⁶ ἐπιτελέω, complete, perform. ²⁷ ἅπαξ, once, once for all. ²⁸ ἐνιαυτός, οὔ, ό, year. ²⁹ χωρίς, separate, apart from (gen). ³⁰ προσφέρω, bring to, offer.

ἀγνοημάτων¹ τοῦτο δηλοῦντος² τοῦ πνεύματος τοῦ 8
 ἁγίου, μήπω³ πεφανερῶσθαι⁴ τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι
 τῆς πρώτης σκηνῆς⁵ ἐχούσης στάσιν⁶ ἥτις παραβολὴ 9
 εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα,⁷ καθ' ὃν δῶρά⁸ τε καὶ
 θυσίαι⁹ προσφέρονται,¹⁰ μὴ δυνάμεναι κατὰ
 συνείδησιν¹¹ τελειῶσαι¹² τὸν λατρεύοντα,¹³ μόνον ἐπὶ 10
 βρώμασιν¹⁴ καὶ πόμασιν¹⁵ καὶ διαφόροις¹⁶ βαπτισμοῖς
 καὶ δικαιώμασιν¹⁸ σαρκός, μέχρι¹⁹ καιροῦ διορθώσεως
 ἐπικείμενα.²¹

Χριστὸς δὲ παραγενόμενος²² ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων 11
 ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας²³ σκηνῆς,⁵
 οὐ χειροποιήτου,²⁴ τοῦτ' ἔστιν, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,
 οὐδὲ δι' αἵματος τράγων²⁶ καὶ μόσχων,²⁷ διὰ δὲ τοῦ 12
 ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ²⁸ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν

¹ ἀγνόημα, τοσ, τό, sin of ignorance. ² δηλώω, show, make clear. ³ μήπω, not yet. ⁴ φανερώω, reveal, manifest. ⁵ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ⁶ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ⁷ ἐνίστημι, be present, place in or upon. ⁸ δῶρον, ου, τό, gift, present. ⁹ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹⁰ προσφέρω, bring to, offer. ¹¹ συνείδησις, εως, ἡ, conscience. ¹² τελειόω, fill, fulfill. ¹³ λατρεύω, serve, worship. ¹⁴ βρώμα, τοσ, τό, food, food of any kind. ¹⁵ πόμα, τοσ, τό, drink. ¹⁶ διάφορος, various, different. ¹⁷ βαπτισμός, ου, ὁ, washing, cleansing. ¹⁸ δικαίωμα, τοσ, τό, regulation, righteous deed. ¹⁹ μέχρι, until, as far as (gen). ²⁰ διόρθωσις, εως, ἡ, reformation, new order. ²¹ ἐπικείμεναι, lie on, lie upon. ²² παραγίνομαι, come, arrive. ²³ τέλειος, complete, perfect. ²⁴ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ²⁵ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ²⁶ τράγος, ου, ὁ, male goat. ²⁷ μόσχος, ου, ὁ, calf. ²⁸ ἐφάπαξ, once for all, once.

λύτρωσιν¹ εὐράμενος. Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων² καὶ 13
 τράγων,³ καὶ σποδὸς⁴ δαμάλεως⁵ ραντίζουσα⁶ τοὺς
 κεκοινωμένους,⁷ ἁγιάζει⁸ πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς
 καθαρότητα,⁹ πόσω¹⁰ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὃς 14
 διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν¹¹ ἄμωμον
 τῷ θεῷ, καθαριεῖ¹³ τὴν συνείδησιν¹⁴ ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν
 ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν¹⁵ θεῷ ζῶντι· Καὶ διὰ τοῦτο 15
 διαθήκης¹⁶ καινῆς¹⁷ μεσίτης¹⁸ ἐστίν, ὅπως, θανάτου
 γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν¹⁹ τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ
 διαθήκῃ¹⁶ παραβάσεων,²⁰ τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ
 κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας.²¹ Ὅπου γὰρ 16
 διαθήκη,¹⁶ θάνατον ἀνάγκη²² φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου.
 Διαθήκη¹⁶ γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία,²⁴ ἐπεὶ²⁵ μήποτε²⁶ 17
 ἰσχύει²⁷ ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος.²³ Ὅθεν²⁸ οὐδ' ἡ πρώτη 18

¹ λύτρωσις, εὼς, ἡ, ransoming, redemption. ² ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. ³ τράγος, ου, ὁ, male goat. ⁴ σποδός, οὔ, ἡ, ashes. ⁵ δάμαλις, εὼς, ἡ, heifer, young cow. ⁶ ραντίζω, sprinkle, cleanse. ⁷ κοινόω, make common, defile. ⁸ ἁγιάζω, make holy, consecrate. ⁹ καθαρότης, ητος, ἡ, purity, cleansing. ¹⁰ πόσος, how many? how great? ¹¹ προσφέρω, bring to, offer. ¹² ἄμωμος, without blemish, blameless. ¹³ καθαρίζω, cleanse, make clean. ¹⁴ συνείδησις, εὼς, ἡ, conscience. ¹⁵ λατρεύω, serve, worship. ¹⁶ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ¹⁷ καινός, new, fresh. ¹⁸ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ¹⁹ ἀπολύτρωσις, εὼς, ἡ, redemption, deliverance. ²⁰ παράβασις, εὼς, ἡ, going aside, transgression. ²¹ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ²² ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ²³ διατίθεμαι, appoint, make. ²⁴ βέβαιος, firm, secure. ²⁵ ἐπεὶ, when, since. ²⁶ μήποτε, never, lest perchance. ²⁷ ἰσχύω, be strong, able. ²⁸ ὅθεν, from where, from which.

χωρὶς¹ αἵματος ἐγκεκαίνισται.² Λαληθείσης γὰρ 19
 πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ
 λαῷ, λαβάν τὸ αἷμα τῶν μόσχων³ καὶ τράγων,⁴ μετὰ
 ὕδατος καὶ ἐρίου⁵ κοκκίνου⁶ καὶ ὕσσώπου,⁷ αὐτό τε τὸ
 βιβλίον⁸ καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐρράντισεν,⁹ λέγων, 20
 Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης¹⁰ ἧς ἐνετείλατο¹¹ πρὸς
 ὑμᾶς ὁ θεός. Καὶ τὴν σκηνὴν¹² δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη 21
 τῆς λειτουργίας¹⁴ τῷ αἵματι ὁμοίως¹⁵ ἐρράντισεν.⁹ Καὶ 22
 σχεδὸν¹⁶ ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται¹⁷ κατὰ τὸν
 νόμον, καὶ χωρὶς¹ αἵματεκχυσίας¹⁸ οὐ γίνεται ἄφεσις.¹⁹

Ἀνάγκη²⁰ οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα²¹ τῶν ἐν τοῖς 23
 οὐρανοῖς, τοῦτοις καθαρίζεσθαι,¹⁷ αὐτὰ δὲ τὰ
 ἐπουράνια²² κρείττωσιν²³ θυσίαις²⁴ παρὰ ταύτας. Οὐ 24

¹ χωρὶς, separate, apart from (gen). ² ἐγκαίνιζω, renew, inaugurate. ³ μόσχος, ου, ὁ, calf. ⁴ τράγος, ου, ὁ, male goat. ⁵ ἔριον, ου, τό, wool. ⁶ κόκκινος, scarlet, crimson. ⁷ ὕσσωπος, ου, ὁ, hyssop. ⁸ βιβλίον, ου, τό, book, scroll. ⁹ ῥαντίζω, sprinkle, cleanse. ¹⁰ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ¹¹ ἐντέλλομαι, command, give orders. ¹² σκηνή, ης, ἡ, tent, tabernacle. ¹³ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ¹⁴ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ¹⁵ ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹⁶ σχεδόν, almost, nearly. ¹⁷ καθαρίζω, cleanse, make clean. ¹⁸ αἵματεκχυσία, ας, ἡ, shedding of blood. ¹⁹ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ²⁰ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ²¹ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ²² ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ²³ κρείττων, stronger, more excellent. ²⁴ θυσία, ας, ἡ, sacrifice.

γὰρ εἰς χειροποίητα¹ ἅγια εἰσῆλθεν ὁ χριστός,
 ἀντίτυπα² τῶν ἀληθινῶν,³ ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν,
 νῦν ἐμφανισθῆναι⁴ τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν:
 οὐδ' ἵνα πολλάκις⁵ προσφέρῃ⁶ ἑαυτόν, ὥσπερ⁷ ὁ 25
 ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτόν⁸ ἐν
 αἵματι ἀλλοτρίῳ:⁹ ἐπεὶ¹⁰ ἔδει αὐτὸν πολλάκις⁵ παθεῖν¹¹ 26
 ἀπὸ καταβολῆς¹² κόσμου: νῦν δὲ ἅπαξ¹³ ἐπὶ
 συντελείᾳ¹⁴ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν¹⁵ ἁμαρτίας διὰ
 τῆς θυσίας¹⁶ αὐτοῦ πεφανέρωται.¹⁷ Καὶ καθ' ὅσον 27
 ἀπόκειται¹⁸ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ¹³ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ
 τοῦτο κρίσις:¹⁹ οὕτως καὶ ὁ χριστός, ἅπαξ¹³ 28
 προσενεχθεὶς⁶ εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν²⁰ ἁμαρτίας,
 ἐκ δευτέρου²¹ χωρὶς²² ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν
 ἀπεκδεχομένοις,²³ εἰς σωτηρίαν.²⁴

¹ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ² ἀντίτυπος, struck back, corresponding to. ³ ἀληθινός, true, genuine. ⁴ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ⁵ πολλάκις, often, many times. ⁶ προσφέρω, bring to, offer. ⁷ ὥσπερ, just as, even as. ⁸ ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year. ⁹ ἀλλότριος, strange, foreign. ¹⁰ ἐπεὶ, when, since. ¹¹ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹² καταβολή, ἥς, ἡ, foundation, depositing. ¹³ ἅπαξ, once, once for all. ¹⁴ συντέλεια, ας, ἡ, completion, end. ¹⁵ ἀθέτησις, εως, ἡ, setting aside, annulment. ¹⁶ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹⁷ φανερώω, reveal, manifest. ¹⁸ ἀπόκειμαι, be laid up, put away. ¹⁹ κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ²⁰ ἀναφέρω, bring up, offer. ²¹ δεύτερος, second. ²² χωρίς, separate, apart from (gen). ²³ ἀπεκδέχομαι, await eagerly, expect eagerly. ²⁴ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance.

Σκιὰν¹ γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ **10**

αὐτὴν τὴν εἰκόνα² τῶν πραγμάτων,³ κατ' ἐνιαυτὸν⁴

ταῖς αὐταῖς θυσίαις⁵ ἅς προσφέρουσιν⁶ εἰς τὸ διηνεκές,⁷

οὐδέποτε⁸ δύνανται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι.⁹

Ἐπεὶ¹⁰ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο¹¹ προσφερόμεναι,⁶ διὰ τὸ **2**

μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν¹² ἁμαρτιῶν τοὺς

λατρεύοντας,¹³ ἅπαξ¹⁴ κεκαθαρμένους;¹⁵ Ἀλλ' ἐν **3**

αὐταῖς ἀνάμνησις¹⁶ ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν:⁴ **4**

ἄδύνατον¹⁷ γὰρ αἷμα ταύρων¹⁸ καὶ τράγων¹⁹ ἀφαιρεῖν²⁰

ἁμαρτίας. Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει, **5**

Θυσίαν⁵ καὶ προσφορὰν²¹ οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ

κατηρτίσω²² μοι: ὀλοκαυτώματα²³ καὶ περὶ ἁμαρτίας **6**

οὐκ εὐδόκησας:²⁴ τότε εἶπον, Ἴδού, ἡκω²⁵ – ἐν **7**

κεφαλίδι²⁶ βιβλίου²⁷ γέγραπται περὶ ἐμοῦ – τοῦ

¹ σκιά, ἄς, ἡ, shadow, thick darkness. ² εἰκών, ὄνος, ἡ, image, likeness. ³ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ⁴ ἐνιαυτός, οὐ, ὁ, year. ⁵ θυσία, ἄς, ἡ, sacrifice. ⁶ προσφέρω, bring to, offer. ⁷ διηνεκής, continuous, perpetual. ⁸ οὐδέποτε, never. ⁹ τελειῶω, fill, fulfill. ¹⁰ ἐπεὶ, when, since. ¹¹ παύω, cause to cease. ¹² συνείδησις, εως, ἡ, conscience. ¹³ λατρεύω, serve, worship. ¹⁴ ἅπαξ, once, once for all. ¹⁵ καθαίρω, make clean, clear. ¹⁶ ἀνάμνησις, εως, ἡ, remembrance, reminder. ¹⁷ ἄδύνατος, impossible, unable. ¹⁸ ταῦρος, ου, ὁ, bull, ox. ¹⁹ τράγος, ου, ὁ, male goat. ²⁰ ἀφαιρέω, take away, smite off. ²¹ προσφορά, ἄς, ἡ, offering, sacrifice. ²² καταρτίζω, mend, fit. ²³ ὀλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering. ²⁴ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ²⁵ ἡκω, I have come, I am present. ²⁶ κεφαλίς, ἴδος, ἡ, roll of a book, roll. ²⁷ βιβλίον, ου, τό, book, scroll.

ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀνώτερον¹ λέγων ὅτι 8
 Θυσίαν² καὶ προσφορὰν³ καὶ ὀλοκαυτώματα⁴ καὶ περὶ
 ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ εὐδόκησας⁵ – αἵτινες
 κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται⁶ – τότε εἴρηκεν, Ἰδοὺ, 9
 ἤκω⁷ τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀναιρεῖ⁸ τὸ
 πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον⁹ στήσῃ. Ἐν ᾧ θελήματι 10
 ἡγιασμένοι¹⁰ ἐσμέν, οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς³ τοῦ
 σώματος Ἰησοῦ χριστοῦ ἐφάπαξ.¹¹ Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς 11
 ἔστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν,¹³ καὶ τὰς αὐτὰς
 πολλάκις¹⁴ προσφέρων⁶ θυσίας,² αἵτινες οὐδέποτε¹⁵
 δύνανται περιελθεῖν¹⁶ ἁμαρτίας: αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ 12
 ἁμαρτιῶν προσενέγκας⁶ θυσίαν² εἰς τὸ διηνεκές,¹⁷
 ἐκάθισεν¹⁸ ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος¹⁹ 13
 ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ²⁰ αὐτοῦ ὑποπόδιον²¹ τῶν ποδῶν
 αὐτοῦ. Μιᾶ γὰρ προσφορᾶ³ τετελείωκεν²² εἰς τὸ 14

¹ ἀνώτερον, higher, more honorable place. ² θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ³ προσφορὰ, ᾶς, ἡ, offering, sacrifice. ⁴ ὀλοκαύτωμα, τος, τό, whole burnt offering. ⁵ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ⁶ προσφέρω, bring to, offer. ⁷ ἤκω, I have come, I am present. ⁸ ἀναιρέω, take up, kill. ⁹ δεύτερος, second. ¹⁰ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ¹¹ ἐφάπαξ, once for all, once. ¹² ἱερεὺς, ἑως, ὁ, priest. ¹³ λειτουργέω, minister, serve. ¹⁴ πολλάκις, often, many times. ¹⁵ οὐδέποτε, never. ¹⁶ περιαιρέω, cast off, take away. ¹⁷ διηνεκής, continuous, perpetual. ¹⁸ καθίζω, seat, sit. ¹⁹ ἐκδέχομαι, await, expect. ²⁰ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ²¹ ὑποπόδιον, οὐ, τό, footstool. ²² τελειόω, fill, fulfill.

διηνεκές¹ τοὺς ἀγιαζομένους.² Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ 15
 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ προειρηκέναι,³ Αὐτὴ 16
 ἡ διαθήκη⁴ ἣν διαθήσομαι⁵ πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς
 ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου ἐπὶ
 καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν διανοιῶν⁶ αὐτῶν
 ἐπιγράψω⁷ αὐτούς· καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν 17
 ἀνομιῶν⁸ αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ⁹ ἔτι. Ὅπου δὲ ἄφεσις¹⁰ 18
 τούτων, οὐκέτι¹¹ προσφορά¹² περὶ ἁμαρτίας.
 Ἐχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν¹³ εἰς τὴν εἴσοδον¹⁴ 19
 τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαίνισεν¹⁵ ἡμῖν 20
 ὁδὸν πρόσφατον¹⁶ καὶ ζώσαν, διὰ τοῦ
 καταπετάσματος,¹⁷ τοῦτ' ἔστιν, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 21
 καὶ ἱερέα¹⁸ μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, 22
 προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς¹⁹ καρδίας ἐν
 πληροφορίᾳ²⁰ πίστεως, ἔρραντισμένοι²¹ τὰς καρδίας

¹ διηνεκής, continuous, perpetual. ² ἀγιαζώ, make holy, consecrate. ³ προλέγω, say beforehand, forewarn. ⁴ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ⁵ διατίθεμαι, appoint, make. ⁶ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ⁷ ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ⁸ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ⁹ μινύσκειν, remember, recall. ¹⁰ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ¹¹ οὐκέτι, no longer, no more. ¹² προσφορά, ας, ἡ, offering, sacrifice. ¹³ παρρησία, ας, ἡ, boldness, confidence. ¹⁴ εἴσοδος, ου, ἡ, entrance, entering. ¹⁵ ἐγκαινίζω, renew, inaugurate. ¹⁶ πρόσφατος, new, recent. ¹⁷ καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ¹⁸ ἱερεύς, εως, ὁ, priest. ¹⁹ ἀληθινός, true, genuine. ²⁰ πληροφορία, ας, ἡ, full assurance, certainty. ²¹ ῥαντίζω, sprinkle, cleanse.

ἀπὸ συνειδήσεως¹ πονηρᾶς, καὶ λελουμένοι² τὸ σῶμα
 ὕδατι καθαρῷ·³ κατέχωμεν⁴ τὴν ὁμολογίαν⁵ τῆς 23
 ἐλπίδος ἀκλινῆ,⁶ πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγελιάμενος·⁷ καὶ 24
 κατανοῶμεν⁸ ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν⁹ ἀγάπης καὶ
 καλῶν ἔργων, μὴ ἐγκαταλείποντες¹⁰ τὴν 25
 ἐπισυναγωγὴν¹¹ ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος¹² τισίν, ἀλλὰ
 παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτῳ¹³ μᾶλλον, ὅσῳ βλέπετε
 ἐγγίζουσιν¹⁴ τὴν ἡμέραν.

Ἐκουσίως¹⁵ γὰρ ἀμαρτανόντων¹⁶ ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν 26
 τὴν ἐπίγνωσιν¹⁷ τῆς ἀληθείας, οὐκέτι¹⁸ περὶ ἀμαρτιῶν
 ἀπολείπεται¹⁹ θυσία,²⁰ φοβερὰ²¹ δέ τις ἐκδοχὴ²² 27
 κρίσεως,²³ καὶ πυρὸς ζήλος²⁴ ἐσθίειν μέλλοντος τοῦς
 ὑπεναντίους.²⁵ Ἀθετήσας²⁶ τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς 28
 οἰκτιρμῶν²⁸ ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν²⁹ ἀποθνήσκει:

¹ συνειδήσις, εως, ἡ, conscience. ² λούω, bathe, wash. ³ καθαρός, clean, pure. ⁴ κατέχω, hold back, hold fast. ⁵ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ⁶ ἀκλινής, without wavering, unbent. ⁷ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ⁸ κατανοέω, observe, understand. ⁹ παροξυσμός, οὐ, ὁ, stimulation, provocation. ¹⁰ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ¹¹ ἐπισυναγωγὴ, ἡς, ἡ, meeting, assembling. ¹² ἔθος, ους, τό, custom. ¹³ τοσούτος, so great, so much. ¹⁴ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁵ ἐκουσίως, voluntarily, willingly. ¹⁶ ἀμαρτάνω, sin. ¹⁷ ἐπίγνωσις, εως, ἡ, knowledge, discernment. ¹⁸ οὐκέτι, no longer, no more. ¹⁹ ἀπολείπω, leave, leave behind. ²⁰ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ²¹ φοβερός, fearful, terrible. ²² ἐκδοχή, ἡς, ἡ, expectation, waiting for. ²³ κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ²⁴ ζήλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ²⁵ ὑπεναντίος, opposed, contrary. ²⁶ ἀθετέω, reject, annul. ²⁷ χωρίς, separate, apart from (gen). ²⁸ οἰκτιρμός, οὐ, ὁ, compassion, pity. ²⁹ μάρτυς, υρος, ὁ, witness.

πόσω,¹ δοκεῖτε, χείρονος² ἀξιωθήσεται³ τιμωρίας⁴ ὁ 29
 τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας,⁵ καὶ τὸ αἷμα τῆς
 διαθήκης⁶ κοινὸν⁷ ἡγῆσάμενος⁸ ἐν ᾧ ἡγιάσθη,⁹ καὶ τὸ
 πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας;¹⁰ Οἶδαμεν γὰρ τὸν 30
 εἰπόντα, Ἐμοὶ ἐκδίκησις,¹¹ ἐγὼ ἀνταποδώσω,¹² λέγει
 κύριος: καὶ πάλιν, κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ. 31
 Φοβερὸν¹³ τὸ ἐμπεσεῖν¹⁴ εἰς χεῖρας θεοῦ ζώντος.
 Ἀναμιμνήσκεσθε¹⁵ δὲ τὰς πρότερον¹⁶ ἡμέρας, ἐν αἷς 32
 φωτισθέντες¹⁷ πολλὴν ἄθλησιν¹⁸ ὑπεμείνατε¹⁹
 παθημάτων: ²⁰τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς²¹ τε καὶ 33
 θλίψεσιν²² θεατριζόμενοι: ²³τοῦτο δέ, κοινωνοὶ²⁴ τῶν
 οὕτως ἀναστρεφόμενων²⁵ γενηθέντες. Καὶ γὰρ τοῖς 34
 δεσμοῖς²⁶ μου συνεπαθήσατε,²⁷ καὶ τὴν ἄρπαγὴν²⁸ τῶν

¹ πόσος, how many? how great? ² χείρων, worse. ³ ἀξιόω, consider worthy. ⁴ τιμωρία, ας, ἡ, punishment, penalty. ⁵ καταπατέω, trample under foot. ⁶ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ⁷ κοινός, common, unclean. ⁸ ἡγέομαι, lead, be chief. ⁹ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ¹⁰ ἐνυβρίζω, insult, outrage. ¹¹ ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ¹² ἀνταποδίδωμι, recompense, repay. ¹³ φοβερός, fearful, terrible. ¹⁴ ἐμπίπτω, fall into, fall in. ¹⁵ ἀναμιμνήσκω, remind, remember. ¹⁶ πρότερον, formerly, before. ¹⁷ φωτίζω, give light, enlighten. ¹⁸ ἄθλησις, εως, ἡ, contest, conflict. ¹⁹ ὑπομένω, tarry, endure. ²⁰ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ²¹ ὀνειδισμός, οὔ, ὁ, reproach, reviling. ²² θλίψις, εως, ἡ, tribulation, persecution. ²³ θεατριζέω, put to shame, expose publicly. ²⁴ κοινωνός, οὔ, ὁ, partner, sharer. ²⁵ ἀναστρέφω, return, live. ²⁶ δεσμός, οὔ, ὁ, chain, bond. ²⁷ συμπάθειω, sympathize with, have compassion on. ²⁸ ἄρπαγή, ἡς, ἡ, plunder, robbery.

ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε,¹
 γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς κρείττονα² ὑπαρξιν³ ἐν
 οὐρανοῖς καὶ μένουσαν. Μὴ ἀποβάλητε⁴ οὖν τὴν 35
 παρρησίαν⁵ ὑμῶν, ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν⁶ μεγάλην. 36
 Ὑπομονῆς⁷ γὰρ ἔχετε χρεῖαν,⁸ ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ
 ποιήσαντες κομίσησθε⁹ τὴν ἐπαγγελίαν. Ὅτι γὰρ 37
 μικρὸν¹⁰ ὅσον ὅσον, Ὁ ἐρχόμενος ἥξει,¹¹ καὶ οὐ χρονιεῖ.
 Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν 38
 ὑποστείλῃται,¹³ οὐκ εὐδοκεῖ¹⁴ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. 39
 Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς¹⁵ εἰς ἀπώλειαν,¹⁶ ἀλλὰ
 πίστεως εἰς περιποίησιν¹⁷ ψυχῆς.

Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπίζομένων¹⁸ ὑπόστασις,¹⁹ πραγμάτων 11

ἐλεγχος²¹ οὐ βλεπομένων. Ἐν ταύτῃ γὰρ 2

ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. Πίστει νοοῦμεν²² 3

¹ προσδέχομαι, receive, wait for. ² κρείττων, stronger, more excellent. ³ ὑπαρξις, εως, ἡ, existence, subsistence. ⁴ ἀποβάλλω, throw away, cast aside. ⁵ παρρησία, ας, ἡ, boldness, confidence. ⁶ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ⁷ ὑπομονή, ἡς, ἡ, endurance, perseverance. ⁸ χρεῖα, ας, ἡ, need, necessity. ⁹ κομίζω, receive, bring. ¹⁰ μικρός, small, little. ¹¹ ἤκω, have come, am present. ¹² χρονίζω, spend or take time, delay. ¹³ ὑποστέλλω, draw back, withdraw. ¹⁴ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ¹⁵ ὑποστολή, ἡς, ἡ, hesitancy, timidity. ¹⁶ ἀπώλεια, ας, ἡ, destruction, ruin. ¹⁷ περιποίησις, εως, ἡ, preservation, acquisition. ¹⁸ ἐλπίζω, hope, hope for. ¹⁹ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ²⁰ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ²¹ ἐλεγχος, ου, ό, proof, conviction. ²² νοέω, understand, consider.

κατηρτίσθαι¹ τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ
 φαινομένων² τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. Πίστει ⁴
 πλείονα θυσίαν³ Ἀβελ παρὰ Κάϊν⁴ προσήνεγκεν⁵ τῷ
 θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος
 ἐπὶ τοῖς δώροις⁶ αὐτοῦ τοῦ θεοῦ· καὶ δι' αὐτῆς
 ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖται. Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη⁷ τοῦ ⁵
 μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ εὕρίσκετο, διότι⁸ μετέθηκεν
 αὐτὸν ὁ θεός· πρὸ⁹ γὰρ τῆς μεταθέσεως¹⁰ αὐτοῦ
 μεμαρτύρηται εὐηρεστηκέναι¹¹ τῷ θεῷ· χωρὶς¹² δὲ ⁶
 πίστεως ἀδύνατον¹³ εὐαρεστήσαι·¹¹ πιστεῦσαι γὰρ δεῖ
 τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ, ὅτι ἔστιν, καὶ τοῖς
 ἐκζητοῦσιν¹⁴ αὐτὸν μισθαποδότης¹⁵ γίνεται. Πίστει ⁷
 χρηματισθεῖς¹⁶ Νῶε¹⁷ περὶ τῶν μηδέπω¹⁸ βλεπομένων,
 εὐλαβηθεὶς¹⁹ κατεσκεύασεν²⁰ κιβωτὸν²¹ εἰς σωτηρίαν
 τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινεν²³ τὸν κόσμον, καὶ

¹ καταρτίζω, mend, fit. ² φαίνω, shine, appear. ³ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ⁴ Κάϊν, ὁ, Cain. ⁵ προσφέρω, bring to, offer. ⁶ δῶρον, ου, τό, gift, present. ⁷ μετατίθημι, transfer, change. ⁸ διότι, because, on this account. ⁹ πρό, before (gen), before. ¹⁰ μετᾱθέσις, εως, ἡ, change, removal. ¹¹ εὐαρεστέω, be pleasing, pleased. ¹² χωρίς, separate, apart from (gen). ¹³ ἀδύνατος, impossible, unable. ¹⁴ ἐκζητέω, seek out, inquire. ¹⁵ μισθαποδότης, ου, ὁ, rewarder. ¹⁶ χρηματίζω, instruct, reveal. ¹⁷ Νῶε, ὁ, Noah. ¹⁸ μηδέπω, not yet. ¹⁹ εὐλαβέομαι, reverence, respect. ²⁰ κατασκευάζω, prepare, build. ²¹ κιβωτός, ου, ἡ, wooden box, ark. ²² σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ²³ κατακρίνω, condemn.

τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.¹ ⁸
 Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν² ἐξελθεῖν εἰς
 τὸν τόπον ὃν ἤμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν,³
 καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος⁴ ποῦ⁵ ἔρχεται. Πίστει ⁹
 παρώκησεν⁶ εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς ἀλλοτρίαν,⁷ ἐν
 σκηναῖς⁸ κατοικήσας⁹ μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τῶν
 συγκληρονόμων¹⁰ τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς: ¹⁰
 ἐξεδέχετο¹¹ γὰρ τὴν τοὺς θεμελίου¹² ἔχουσαν πόλιν,
 ἥς τεχνίτης¹³ καὶ δημιουργὸς¹⁴ ὁ θεός. Πίστει καὶ αὐτὴ ¹¹
 Σάρρα¹⁵ δύναμιν εἰς καταβολὴν¹⁶ σπέρματος¹⁷ ἔλαβεν,
 καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας¹⁸ ἔτεκεν,¹⁹ ἐπεὶ²⁰ πιστὸν
 ἡγήσατο²¹ τὸν ἐπαγγελιάμενον.²² Διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ¹²
 ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου,²³ καθὼς τὰ
 ἄστρα²⁴ τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει,²⁵ καὶ ὡς ἡ ἄμμος²⁶ ἡ
 παρὰ τὸ χεῖλος²⁷ τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.²⁸

¹ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ² ὑπακούω, obey, listen. ³ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance. ⁴ ἐπίσταμαι, understand, know. ⁵ ποῦ, where?. ⁶ παροικέω, live a stranger, sojourn. ⁷ ἀλλότριος, strange, foreign. ⁸ σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ⁹ κατοικέω, inhabit, dwell. ¹⁰ συγκληρονόμος, fellow heir, joint heir. ¹¹ ἐκδέχομαι, await, expect. ¹² θεμελίος, ου, ὁ, foundation. ¹³ τεχνίτης, ου, ὁ, craftsman, artisan. ¹⁴ δημιουργός, οὔ, ὁ, builder, maker. ¹⁵ Σάρρα, ας, ἡ, Sarah. ¹⁶ καταβολή, ἡς, ἡ, foundation, depositing. ¹⁷ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ¹⁸ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ¹⁹ τίτω, give birth to, bear. ²⁰ ἐπεὶ, when, since. ²¹ ἡγέομαι, lead, be chief. ²² ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ²³ νεκρόω, put to death, render weak. ²⁴ ἄστρον, ου, τό, star. ²⁵ πλῆθος, ους, τό, multitude. ²⁶ ἄμμος, ου, ἡ, sand. ²⁷ χεῖλος, ους, τό, lip, edge. ²⁸ ἀναρίθμητος, innumerable, uncountable.

Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς 13

ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν¹ αὐτὰς ἰδόντες, καὶ
 ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες² ὅτι ξένοι³ καὶ
 παρεπίδημοί⁴ εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ γὰρ τοιαῦτα 14
 λέγοντες ἐμφανίζουσιν⁵ ὅτι πατρίδα⁶ ἐπιζητοῦσιν.⁷ 15
 Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευσον⁸ ἄφ' ἧς ἐξῆλθον, εἶχον
 ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι.⁹ Νῦν δὲ κρείττονος¹⁰ 16
 ὀρέγονται,¹¹ τοῦτ' ἔστιν, ἐπουρανίου:¹² διὸ οὐκ
 ἐπαισχύνεται¹³ αὐτοὺς ὁ θεός, θεὸς ἐπικαλεῖσθαι¹⁴
 αὐτῶν: ἡτοίμασεν¹⁵ γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

Πίστει προσενήνοχεν¹⁶ Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ 17

πειραζόμενος,¹⁷ καὶ τὸν μονογενῆ¹⁸ προσέφερεν¹⁶ ὁ τὰς
 ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,¹⁹ πρὸς ὃν ἐλαλήθη, ὅτι Ἐν 18
 Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα:²⁰ λογισάμενος²¹ ὅτι 19

¹ πόρρωθεν, from a distance, at a distance. ² ὁμολογέω, confess, profess. ³ ξένος, strange, stranger. ⁴ παρεπίδημος, ου, ὁ, sojourning in a strange place. ⁵ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ⁶ πατρίς, ἰδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. ⁷ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ⁸ μνημονεύω, remember, make mention of. ⁹ ἀνακάμπτω, turn back, return. ¹⁰ κρείττων, stronger, more excellent. ¹¹ ὀρέγω, stretch forth, long for. ¹² ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ¹³ ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ¹⁴ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ¹⁵ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁶ προσφέρω, bring to, offer. ¹⁷ πειράζω, test, tempt. ¹⁸ μονογενής, only begotten, only. ¹⁹ ἀναδέχομαι, undertake, receive. ²⁰ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ²¹ λογίζομαι, calculate, consider.

καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς¹ ὁ θεός· ὅθεν² αὐτὸν
καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο.³ Πίστει περὶ μελλόντων 20
εὐλόγησεν⁴ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαΰ. Πίστει 21
Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ
εὐλόγησεν,⁴ καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον⁵ τῆς
ῥάβδου⁶ αὐτοῦ. Πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν⁷ περὶ τῆς 22
ἐξόδου⁸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν,⁹ καὶ περὶ
τῶν ὀστέων¹⁰ αὐτοῦ ἐνετείλατο.¹¹ Πίστει Μωϋσῆς 23
γεννηθεὶς ἐκρύβη¹² τρίμηνον¹³ ὑπὸ τῶν πατέρων
αὐτοῦ, διότι¹⁴ εἶδον ἀστεῖον¹⁵ τὸ παιδίον· καὶ οὐκ
ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα¹⁶ τοῦ βασιλέως. Πίστει 24
Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἡρνήσατο¹⁷ λέγεσθαι υἱὸς
θυγατρὸς¹⁸ Φαραώ,¹⁹ μᾶλλον ἐλόμενος²⁰ 25
συγκακουχεῖσθαι²¹ τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον²²
ἔχειν ἀμαρτίας ἀπόλαυσιν·²³ μείζονα πλοῦτον²⁴ 26

¹ δυνατός, powerful, possible. ² ὅθεν, from where, from which. ³ κομίζω, receive, bring. ⁴ εὐλογέω, bless. ⁵ ἄκρον, ου, τό, high point, boundary. ⁶ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ⁷ τελευτάω, die, end. ⁸ ἐξόδος, ου, ἡ, departure, exodus. ⁹ μνημονεύω, remember, make mention of. ¹⁰ ὀστέον, τό, bone. ¹¹ ἐντέλλομαι, command, give orders. ¹² κρύπτω, conceal, hide. ¹³ τρίμηνος, of three months, lasting three months. ¹⁴ διότι, because, on this account. ¹⁵ ἀστεῖος, handsome, well-bred. ¹⁶ διάταγμα, τος, τό, edict, command. ¹⁷ ἀρνέομαι, deny, repudiate. ¹⁸ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹⁹ Φαραώ, ὁ, Pharaoh. ²⁰ αἰρέω, choose, prefer. ²¹ συγκακουχέω, suffer ill-treatment with. ²² πρόσκαιρος, temporary, passing. ²³ ἀπόλαυσις, εως, ἡ, enjoyment. ²⁴ πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches.

ἡγησάμενος¹ τῶν Αἰγύπτου² θησαυρῶν³ τὸν
 ὀνειδισμὸν⁴ τοῦ χριστοῦ· ἀπέβλεπεν⁵ γὰρ εἰς τὴν
 μισθαποδοσίαν.⁶ Πίστει κατέλιπεν⁷ Αἴγυπτον,² μὴ 27
 φοβηθεὶς τὸν θυμὸν⁸ τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον⁹
 ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν.¹⁰ Πίστει πεποίηκεν τὸ Πάσχα 28
 καὶ τὴν πρόσχυσιν¹² τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρευθῶν
 τὰ πρωτότοκα¹⁴ θίγῃ¹⁵ αὐτῶν. Πίστει διέβησαν¹⁶ τὴν 29
 Ἑρυθρὰν¹⁷ θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς·¹⁸ ἥς πείραν¹⁹
 λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι²⁰ κατεπόθησαν.²¹ Πίστει τὰ 30
 τεῖχη²² Ἰεριχῶ ἔπεσεν, κυκλωθέντα²³ ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας.
 Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη²⁴ οὐ συναπώλετο²⁵ τοῖς 31
 ἀπειθήσασιν,²⁶ δεξαμένη τοὺς κατασκόπους²⁷ μετ'
 εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι λέγω; Ἐπιλείψει²⁸ γὰρ με 32
 διηγούμενον²⁹ ὁ χρόνος περὶ Γεδεών,³⁰ Βαράκ³¹ τε καὶ

¹ ἡγέομαι, lead, be chief. ² Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ³ θησαυρός, οὔ, ὁ, storehouse, treasure. ⁴ ὀνειδισμός, οὔ, ὁ, reproach, reviling. ⁵ ἀποβλέπω, look, pay attention. ⁶ μισθαποδοσία, ας, ἡ, recompense, reward. ⁷ καταλείπω, leave, leave behind. ⁸ θυμός, ου, ὁ, wrath, outburst of passion. ⁹ ἀόρατος, invisible, unseen. ¹⁰ καρτερέω, be steadfast, endure. ¹¹ πάσχα, τό, passover, passover feast. ¹² πρόσχυσις, εως, ἡ, pouring, sprinkling. ¹³ ὀλοθρεύω, destroy, ruin. ¹⁴ πρωτότοκος, first-born. ¹⁵ θιγάνω, touch, handle. ¹⁶ διαβαίνω, go through, cross. ¹⁷ ἐρυθρός, red. ¹⁸ ξηρός, dry, withered. ¹⁹ πείρα, ας, ἡ, attempt, trial. ²⁰ Αἰγύπτιος, Egyptian. ²¹ καταπίνω, drink down, swallow. ²² τεῖχος, ους, τό, wall. ²³ κυκλόω, encircle, surround. ²⁴ πόρνη, ης, ἡ, prostitute. ²⁵ συναπόλλυμι, destroy with, perish along with. ²⁶ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ²⁷ κατάσκοπος, ου, ὁ, spy. ²⁸ ἐπιλείπω, fail, fall short. ²⁹ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ³⁰ Γεδεών, ὁ, Gideon. ³¹ Βαράκ, ὁ, Barak.

Σαμφῶν καὶ Ἰεφθάε,¹ Δαυίδ τε καὶ Σαμουήλ καὶ τῶν
 προφητῶν· οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο² βασιλείας, 33
 εἰργάσαντο³ δικαιοσύνην, ἐπέτυχον⁴ ἐπαγγελιῶν,
 ἔφραξαν⁵ στόματα λεόντων,⁶ ἔσβεσαν⁷ δύναμιν πυρός, 34
 ἔφυγον⁸ στόματα μαχαίρας,⁹ ἐνεδυναμώθησαν¹⁰ ἀπὸ
 ἀσθενείας,¹¹ ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ¹² ἐν πολέμῳ,¹³
 παρεμβολᾶς¹⁴ ἔκλιναν¹⁵ ἄλλοτριῶν.¹⁶ Ἔλαβον 35
 γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως¹⁷ τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι
 δὲ ἐτυμπανίσθησαν,¹⁸ οὐ προσδεξάμενοι¹⁹ τὴν
 ἀπολύτρωσιν,²⁰ ἵνα κρείττονος²¹ ἀναστάσεως¹⁷
 τύχωσιν·²² ἔτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν²³ καὶ μαστίγων²⁴ 36
 πείραν²⁵ ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν²⁶ καὶ φυλακῆς·²⁷ 37
 ἐλιθάσθησαν,²⁸ ἐπρίσθησαν,²⁹ ἐπειράσθησαν,³⁰ ἐν
 φόνῳ³¹ μαχαίρας⁹ ἀπέθανον· περιήλθον³² ἐν μὴλωταῖς,

¹ Ἰεφθάε, ὁ, Jephthah. ² καταγωνίζομαι, conquer, defeat. ³ ἐργάζομαι, work, word. ⁴ ἐπιτυγχάνω, obtain, attain. ⁵ φράσσω, stop, shut. ⁶ λέων, οντος, ὁ, lion. ⁷ σβέννυμι, quench, extinguish. ⁸ φεύγω, flee, escape. ⁹ μάχαιρα, ἥς, ἡ, sword. ¹⁰ ἐνδυναμώω, strengthen, empower. ¹¹ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹² ἰσχυρός, strong, mighty. ¹³ πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. ¹⁴ παρεμβολή, ἥς, ἡ, camp, army. ¹⁵ κλίνω, cause to bend, bow. ¹⁶ ἄλλότριος, strange, foreign. ¹⁷ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ¹⁸ τυμπανίζω, torment, torture. ¹⁹ προσδέχομαι, receive, wait for. ²⁰ ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ²¹ κρείττων, stronger, more excellent. ²² τυγχάνω, obtain, happen. ²³ ἐμπαιγμός, ου, ὁ, scorn, mocking. ²⁴ μάστιξ, ἣς, ἡ, whip, scourge. ²⁵ πείρα, ας, ἡ, attempt, trial. ²⁶ δεσμός, ου, ὁ, chain, bond. ²⁷ φυλακή, ἥς, ἡ, guard, prison. ²⁸ λιθάζω, throw stones, stone. ²⁹ πρίζω, saw (in two), saw. ³⁰ πειράζω, test, tempt. ³¹ φόνος, ου, ὁ, murder, slaughter. ³² περιέρχομαι, go about, go around. ³³ μὴλωτή, ἥς, ἡ, sheepskin.

ἐν αἰγείοις¹ δέρμασιν,² ὑστερούμενοι,³ θλιβόμενοι,⁴
κακουχόμενοι⁵ – ὧν οὐκ ἦν ἄξιος⁶ ὁ κόσμος – ἐν 38
ἐρημίαις⁷ πλανώμενοι⁸ καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις⁹ καὶ
ταῖς ὀπαῖς¹⁰ τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες, 39
μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο¹¹ τὴν
ἐπαγγελίαν, τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρείττον¹² τι 40
προβλεψαμένου,¹³ ἵνα μὴ χωρὶς¹⁴ ἡμῶν τελειωθῶσιν.¹⁵

Τοιγαροῦν¹⁶ καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον¹⁷ ἔχοντες περικείμενον 12
ἡμῖν νέφος¹⁹ μαρτύρων,²⁰ ὄγκον²¹ ἀποθέμενοι²² πάντα
καὶ τὴν εὐπερίστατον²³ ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς²⁴
τρέχωμεν²⁵ τὸν προκείμενον²⁶ ἡμῖν ἀγῶνα,²⁷ 2
ἀφορῶντες²⁸ εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγόν²⁹ καὶ
τελειωτὴν³⁰ Ἰησοῦν, ὅς, ἀντὶ³¹ τῆς προκειμένης²⁶ αὐτῷ

¹ αἰγίος, of a goat. ² δέρμα, τοῦ, τό, skin, hide. ³ ὑστερέω, lack, need. ⁴ θλίβω, press, oppress. ⁵ κακουχέω, treat evilly. ⁶ ἄξιος, worthy, deserving. ⁷ ἐρημία, ας, ἡ, wilderness, desert. ⁸ πλανᾶω, deceive, lead astray. ⁹ σπήλαιον, ου, τό, cave, den. ¹⁰ ὀπή, ῆς, ἡ, opening, hole. ¹¹ κομίζω, receive, bring. ¹² κρείττων, stronger, more excellent. ¹³ προβλέπομαι, foresee, provide. ¹⁴ χωρὶς, separate, apart from (gen). ¹⁵ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁶ τοιγαροῦν, consequently, therefore. ¹⁷ τοσοῦτος, so great, so much. ¹⁸ περικείμεναι, be around, surround. ¹⁹ νέφος, ους, τό, cloud, multitude. ²⁰ ἄρτυς, υρος, ὁ, witness. ²¹ ὄγκος, ου, ὁ, bulk, encumbrance. ²² ἀποτίθημι, put off, lay aside. ²³ εὐπερίστατος, easily ensnaring, easily entangling. ²⁴ ὑπομονή, ῆς, ἡ, endurance, perseverance. ²⁵ τρέχω, run, exercise myself. ²⁶ πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ²⁷ ἀγών, ὄνος, ὁ, struggle, fight. ²⁸ ἀφορώ, fix one's eyes, see. ²⁹ ἀρχηγός, οὔ, ὁ, founder, leader. ³⁰ τελειωτής, οὔ, ὁ, perfecter, completer. ³¹ ἀντί, instead of, in place of.

χαρᾶς, ὑπέμεινεν¹ σταυρόν,² αἰσχύνης³
 καταφρονήσας,⁴ ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ
 κεκάθικεν.⁵ Ἀναλογίσασθε⁶ γὰρ τὸν τοιαύτην 3
 ὑπομεμενηκότα¹ ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν⁷ εἰς αὐτὸν
 ἀντιλογίαν,⁸ ἵνα μὴ κάμνητε⁹ ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν
 ἐκλύμενοι.¹⁰ Οὕτω¹¹ μέχρι¹² αἵματος ἀντικατέστητε 4
 πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι:¹⁴ καὶ ἐκλέλησθε 5
 τῆς παρακλήσεως,¹⁶ ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται,¹⁷
 Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει¹⁸ παιδείας¹⁹ κυρίου, μηδὲ
 ἐκλύου¹⁰ ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος:²⁰ ὃν γὰρ ἀγαπᾷ 6
 κύριος παιδεύει:²¹ μαστιγοῖ²² δὲ πάντα υἱὸν ὃν
 παραδέχεται.²³ Εἰς παιδείαν¹⁹ ὑπομένετε,¹ ὡς υἱοῖς 7
 ὑμῖν προσφέρεται²⁴ ὁ θεός: τίς γάρ ἐστιν υἱὸς ὃν οὐ
 παιδεύει²¹ πατήρ; Εἰ δὲ χωρίς²⁵ ἐστε παιδείας,¹⁹ ἥς 8

¹ ὑπομένω, tarry, endure. ² σταυρός, οὐ, ὁ, cross. ³ αἰσχύνη, ης, ἡ, shame. ⁴ καταφρονέω, think little of, despise. ⁵ καθίζω, seat, sit. ⁶ ἀναλογίζομαι, consider, think upon. ⁷ ἁμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ⁸ ἀντιλογία, ας, ἡ, dispute, contradiction. ⁹ κάμνω, be weary, ill. ¹⁰ ἐκλύω, am unstrung, become weak. ¹¹ οὕτω, not yet. ¹² μέχρι, until, as far as (gen). ¹³ ἀντικαθίστημι, oppose, resist. ¹⁴ ἀνταγωνίζομαι, struggle, strive. ¹⁵ ἐκλανθάνομαι, forget (altogether), forget entirely. ¹⁶ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ¹⁷ διαλέγομαι, dispute, reason. ¹⁸ ὀλιγώρῳ, regard lightly, despise. ¹⁹ παιδεία, ας, ἡ, training, discipline. ²⁰ ἐλέγχω, convict, reprove. ²¹ παιδεύω, teach, educate. ²² μαστιγώω, whip, lash. ²³ παραδέχομαι, receive, accept. ²⁴ προσφέρω, bring to, offer. ²⁵ χωρίς, separate, apart from (gen).

μέτοχοι¹ γεγόνασιν πάντες, ἄρα² νόθοι³ ἐστὲ καὶ οὐχ
 υἱοί. Εἴτα⁴ τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας⁵
 εἶχομεν παιδευτάς,⁶ καὶ ἐνετρεπόμεθα⁷ οὐ πολλῶ
 μᾶλλον ὑποταγησόμεθα⁷ τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων,
 καὶ ζήσομεν; Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας⁸ ἡμέρας κατὰ τὸ 10
 δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευον⁹· ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον,¹⁰ εἰς
 τὸ μεταλαβεῖν¹¹ τῆς ἀγιότητος¹² αὐτοῦ. Πᾶσα δὲ 11
 παιδεία¹³ πρὸς μὲν τὸ παρὸν¹⁴ οὐ δοκεῖ χαρὰς εἶναι,
 ἀλλὰ λύπη;¹⁵ ὅστερον¹⁶ δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν¹⁷ τοῖς δι'
 αὐτῆς γεγυμνασμένοις¹⁸ ἀποδίδωσιν¹⁹ δικαιοσύνης. 12
 Διὸ τὰς παρειμένας²⁰ χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα²¹
 γόνατα²² ἀνορθώσατε²³ καὶ τροχιάς²⁴ ὀρθὰς²⁵ ποιήσατε 13
 τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν²⁶ ἐκτραπῇ,²⁷ ἰαθῇ²⁸
 δὲ μᾶλλον.

¹ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ² ἄρα, so, then. ³ νόθος, illegitimate child, illegitimate. ⁴ εἴτα, then, thereafter. ⁵ παιδευτής, οὗ, ὁ, instructor, one who disciplines. ⁶ ἐντρέπω, turn about, reverence. ⁷ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ⁸ ὀλίγος, little, few. ⁹ παιδεύω, teach, educate. ¹⁰ συμφέρω, bring together, it is profitable. ¹¹ μεταλαμβάνω, partake of, share. ¹² ἀγιότης, ἡτος, ἡ, holiness. ¹³ παιδεία, ας, ἡ, training, discipline. ¹⁴ παρῆμι, be present, have arrived. ¹⁵ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ¹⁶ ὅστερον, lastly, afterward. ¹⁷ εἰρηνικός, peaceable, peaceful. ¹⁸ γυμνάζω, train, undergo discipline. ¹⁹ ἀποδίδωμι, give back, pay. ²⁰ παρίημι, neglect, weaken. ²¹ παραλύω, relax, enfeeble. ²² γόνυ, ατος, τό, knee. ²³ ἀνορθόω, restore, strengthen. ²⁴ τροχία, ᾶς, ἡ, wheel-track, path. ²⁵ ὀρθός, straight, upright. ²⁶ χωλός, lame, deprived of a foot. ²⁷ ἐκτρέπω, turn aside, wander. ²⁸ ἰάομαι, heal.

Εἰρήνην διώκετε¹ μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν,² οὗ 14

χωρὶς³ οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον· ἐπισκοποῦντες⁴ μή 15

τις ὑστερῶν⁵ ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ· μή τις ρίζα⁶

πικρίας⁷ ἄνω⁸ φύουσα⁹ ἐνοχλή,¹⁰ καὶ διὰ ταύτης

μιανθῶσιν¹¹ πολλοί· μή τις πόρνος,¹² ἢ βέβηλος,¹³ ὡς 16

Ἦσαυ, ὃς ἀντὶ¹⁴ βρώσεως¹⁵ μιᾶς ἀπέδοτο¹⁶ τὰ

πρωτοτόκια¹⁷ αὐτοῦ. Ὅστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα,¹⁸ 17

θέλων κληρονομησai¹⁹ τὴν εὐλογίαν,²⁰ ἀπεδοκιμάσθη:

μετανοίας²² γὰρ τόπον οὐχ εὔρεν, καίπερ²³ μετὰ

δακρύων²⁴ ἐκζητήσας²⁵ αὐτήν.

Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ²⁶ ὄρει, καὶ 18

κεκαυμένῳ²⁷ πυρί, καὶ γνόφῳ,²⁸ καὶ σκότῳ,²⁹ καὶ

θυέλλῃ,³⁰ καὶ σάλπιγγος³¹ ἤχῳ,³² καὶ φωνῇ ῥημάτων, 19

¹ διώκω, pursue, persecute. ² ἁγιασμός, οὗ, ὁ, consecration, holiness. ³ χωρὶς, separate, apart from (gen). ⁴ ἐπισκοπεῖω, look upon, oversee. ⁵ ὑστερέω, lack, need. ⁶ ρίζα, ἡς, ἡ, root, that which grows from the root. ⁷ πικρία, ας, ἡ, bitterness. ⁸ ἄνω, up, above. ⁹ φύω, grow up, spring up. ¹⁰ ἐνοχλέω, trouble, annoy. ¹¹ μιάινω, stain, defile. ¹² πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person. ¹³ βέβηλος, worldly, profane. ¹⁴ ἀντί, instead of, in place of. ¹⁵ βρώσις, εως, ἡ, eating, food. ¹⁶ ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹⁷ πρωτοτόκια, ων, τό, birthright. ¹⁸ μετέπειτα, afterwards. ¹⁹ κληρονομέω, inherit, obtain. ²⁰ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ²¹ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ²² μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ²³ καίπερ, although. ²⁴ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ²⁵ ἐκζητέω, seek out, inquire. ²⁶ ψηλαφάω, touch, handle. ²⁷ καίω, burn, ignite. ²⁸ γνόφος, ου, ὁ, darkness, gloom. ²⁹ σκότος, ους, τό, darkness. ³⁰ θυέλλα, ἡς, ἡ, storm, whirlwind. ³¹ σάλπιγξ, ἡ, trumpet. ³² ἤχος, ους, ὁ, noise, sound.

ἥς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο¹ μὴ προστεθῆναι²
 αὐτοῖς λόγον· οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον,³ 20
 Κἄν⁴ θηρίον⁵ θίγη⁶ τοῦ ὄρου, λιθοβοληθήσεται·⁷ καί, 21
 οὕτως φοβερὸν⁸ ἦν τὸ φανταζόμενον,⁹ Μωϋσῆς εἶπεν,
 Ἐκφοβός¹⁰ εἰμι καὶ ἔντρομος.¹¹ Ἀλλὰ προσελήλυθατε 22
 Σιών ὄρει, καὶ πόλει θεοῦ ζώντος, Ἱερουσαλήμ
 ἐπουρανίῳ,¹² καὶ μυριάσιν¹³ ἀγγέλων, πανηγύρει¹⁴ καὶ 23
 ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων¹⁵ ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων,
 καὶ κριτῇ¹⁷ θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασιν δικαίων
 τετελειωμένων,¹⁸ καὶ διαθήκης¹⁹ νέας²⁰ μεσίτῃ²¹ Ἰησοῦ, 24
 καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ²² κρείττον²³ λαλοῦντι παρὰ τὸν
 Ἄβελ. Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε¹ τὸν λαλοῦντα. Εἰ 25
 γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἔφυγον,²⁴ τὸν ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι¹
 χρηματίζοντα,²⁵ πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ'

¹ παραιτέομαι, make excuse, refuse. ² προστίθμι, add, add to. ³ διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ⁴ κἄν, and if, even if. ⁵ θηρίον, ου, τό, wild beast, animal. ⁶ θιγγάνω, touch, handle. ⁷ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ⁸ φοβερός, fearful, terrible. ⁹ φαντάζω, cause to appear. ¹⁰ ἔκφοβος, terrified, greatly terrified. ¹¹ ἔντρομος, terrified, trembling. ¹² ἐπουράνιος, heavenly, celestial. ¹³ μυριάς, ἄδος, ἡ, ten thousand, myriad. ¹⁴ πανήγυρις, εως, ἡ, festive gathering, festival assembly. ¹⁵ πρωτότοκος, first-born. ¹⁶ ἀπογράφω, register, enroll. ¹⁷ κριτής, ου, ὁ, judge. ¹⁸ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁹ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ²⁰ νέος, new, young. ²¹ μεσίτης, ου, ὁ, mediator, go-between. ²² ῥαντισμός, ου, ὁ, sprinkling, purification. ²³ κρείττων, stronger, more excellent. ²⁴ φεύγω, flee, escape. ²⁵ χρηματίζω, instruct, reveal.

οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι:¹ οὗ ἢ φωνὴ τὴν γῆν 26

ἐσάλευσεν² τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται,³ λέγων, Ἔτι

ἅπαζ⁴ ἐγὼ σείω⁵ οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν

οὐρανόν. Τὸ δέ, Ἔτι ἅπαζ,⁴ δηλοῖ⁶ τῶν σαλευομένων² 27

τὴν μετάθεσιν,⁷ ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνη τὰ μὴ

σαλευόμενα.² Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον⁸ 28

παραλαμβάνοντες,⁹ ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύομεν¹⁰

εὐαρέστως¹¹ τῷ θεῷ μετὰ αἰδοῦς¹² καὶ εὐλαβείας:¹³ καὶ 29

γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.¹⁴

Ἡ φιλαδελφία¹⁵ μενέτω. Τῆς φιλοξενίας¹⁶ μὴ 13

ἐπιλανθάνεσθε:¹⁷ διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν¹⁸ τινες

ξενίσαντες¹⁹ ἀγγέλους. Μιμνήσκεσθε²⁰ τῶν δεσμίων,²¹ 3

ὡς συνδεδεμένοι:²² τῶν κακουχουμένων,²³ ὡς καὶ

αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. Τίμιος²⁴ ὁ γάμος²⁵ ἐν πᾶσιν, 4

¹ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ² σαλεύω, shake, excite. ³ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ⁴ ἅπαζ, once, once for all. ⁵ σείω, shake. ⁶ δηλόω, show, make clear. ⁷ μετάθεσις, εως, ἡ, change, removal. ⁸ ἀσάλευτος, immovable, unshakable. ⁹ παραλαμβάνω, receive, take. ¹⁰ λατρεύω, serve, worship. ¹¹ εὐαρέστως, acceptably. ¹² αἰδώς, οὐς, ἡ, modesty, shame. ¹³ εὐλάβεια, ας, ἡ, awe, reverence. ¹⁴ καταναλίσκω, consume, consume utterly. ¹⁵ φιλαδελφία, ας, ἡ, love of brothers, brotherly love. ¹⁶ φιλοξενία, ας, ἡ, hospitality. ¹⁷ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ¹⁸ λανθάνω, escape notice, am hidden. ¹⁹ ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ²⁰ μιμνήσκομαι, remember, recall. ²¹ δέσμιος, ου, ὁ, prisoner, one bound. ²² συνδέω, bind together. ²³ κακουχέω, treat evilly. ²⁴ τίμιος, precious, honorable. ²⁵ γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding.

καὶ ἡ κοίτη¹ ἀμίαντος·² πόρνους³ δὲ καὶ μοιχοὺς⁴
 κρινεῖ ὁ θεός. Ἀφιλάργυρος⁵ ὁ τρόπος,⁶ ἀρκούμενοι⁷ 5
 τοῖς παροῦσιν·⁸ αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν, Οὐ μὴ σε ἀνῶ,⁹
 οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλείπω.¹⁰ Ὡστε θαρροῦντας¹¹ 6
 ἡμᾶς λέγειν, Κύριος ἐμοὶ βοηθός,¹² καὶ οὐ
 φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.

Μνημονεύετε¹³ τῶν ἡγουμένων¹⁴ ὑμῶν, οἵτινες 7
 ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ὧν
 ἀναθεωροῦντες¹⁵ τὴν ἔκβασιν¹⁶ τῆς ἀναστροφῆς,¹⁷
 μιμεῖσθε¹⁸ τὴν πίστιν. Ἰησοῦς χριστὸς χθές¹⁹ καὶ 8
 σήμερον²⁰ ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Διδαχαῖς²¹ 9
 ποικίλαις²² καὶ ξέναις²³ μὴ παραφέρεσθε·²⁴ καλὸν γὰρ
 χάριτι βεβαιοῦσθαι²⁵ τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν,²⁶ ἐν
 οἷς οὐκ ὠφελήθησαν²⁷ οἱ περιπατήσαντες. Ἐχομεν 10

¹ κοίτη, ης, ἡ, bed, sexual promiscuity. ² ἀμίαντος, undefiled, untainted. ³ πόρνος, ου, ὁ, fornicator, immoral person.

⁴ μοιχός, ου, ὁ, adulterer. ⁵ ἀφιλάργυρος, free from the love of money. ⁶ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ⁷ ἀρκέω, assist, suffice. ⁸ πάρεμι, be present, have arrived. ⁹ ἀνίημι, give up, loosen. ¹⁰ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ¹¹

θαρρέω, of good courage, have confidence. ¹² βοηθός, ου, ὁ, helping, helper. ¹³ μνημονεύω, remember, make mention of. ¹⁴ ἡγέομαι, lead, be chief. ¹⁵ ἀναθεωρέω, observe carefully, examine. ¹⁶ ἔκβασις, εως, ἡ, outcome, way out. ¹⁷ ἀναστροφή, ἡς, ἡ, conduct, behavior. ¹⁸ μιμέομαι, imitate, emulate. ¹⁹ χθές, yesterday. ²⁰ σήμερον, today, now. ²¹ διδαχή, ἡς, ἡ, teaching, instruction. ²² ποικίλος, varied, manifold. ²³ ξένος, strange, stranger. ²⁴ παραφέρω, carry away, remove. ²⁵ βεβαιόω, confirm, secure. ²⁶ βρώμα, τος, τό, food, food of any kind. ²⁷ ὠφέλέω, profit, help.

θυσιαστήριον,¹ ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ
 τῇ σκηνῇ² λατρεύοντες.³ Ὡν γὰρ εἰσφέρεται⁴ ζῶων⁵ τὸ 11
 αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως,
 τούτων τὰ σώματα κατακαίεται⁶ ἔξω τῆς παρεμβολῆς.
 Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ⁸ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν 12
 λαόν, ἔξω τῆς πύλης⁹ ἔπαθεν.¹⁰ Τοίνυν¹¹ ἐξερχώμεθα 13
 πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς,⁷ τὸν ὀνειδισμὸν¹²
 αὐτοῦ φέροντες. Οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, 14
 ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν.¹³ Δι' αὐτοῦ οὖν 15
 ἀναφέρωμεν¹⁴ θυσίαν¹⁵ αἰνέσεως¹⁶ διὰ παντὸς τῷ θεῷ,
 τοῦτ' ἔστιν, καρπὸν χειλέων¹⁷ ὁμολογούντων¹⁸ τῷ
 ὀνόματι αὐτοῦ. Τῆς δὲ εὐποΐας¹⁹ καὶ κοινωνίας²⁰ μὴ 16
 ἐπιλανθάνεσθε·²¹ τοιαύταις γὰρ θυσίαις¹⁵ εὐαρεστεῖται
 ὁ θεός. Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις²³ ὑμῶν, καὶ 17
 ὑπέκτετε·²⁴ αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν²⁵ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν

¹ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ² σκηνή, ἡς, ἡ, tent, tabernacle. ³ λατρεύω, serve, worship. ⁴ εἰσφέρω, carry inward, bring in. ⁵ ζῶον, ου, τό, living creature, animal. ⁶ κατακαίω, burn up, consume entirely. ⁷ παρεμβολή, ἡς, ἡ, camp, army. ⁸ ἁγιάζω, make holy, consecrate. ⁹ πύλη, ἡς, ἡ, gate, porch. ¹⁰ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹¹ τοίνυν, accordingly, therefore. ¹² ὀνειδισμός, οὔ, ὁ, reproach, reviling. ¹³ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ¹⁴ ἀναφέρω, bring up, offer. ¹⁵ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹⁶ αἰνέσις, εως, ἡ, praise. ¹⁷ χεῖλος, ους, τό, lip, edge. ¹⁸ ὁμολογέω, confess, profess. ¹⁹ εὐποΐα, ας, ἡ, doing of good. ²⁰ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ²¹ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ²² εὐαρεστεῖω, be pleasing, pleased. ²³ ἡγέομαι, lead, be chief. ²⁴ ὑπέκω, yield, give way. ²⁵ ἀγρυπνέω, sleepless, watchful.

ὕμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες:¹ ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο
ποιῶσιν, καὶ μὴ στενάζοντες:² ἀλυσιτελὲς³ γὰρ ὑμῖν
τοῦτο.

Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν: πεποιθάμεν γὰρ ὅτι καλὴν 18
συνείδησιν⁴ ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς⁵ θέλοντες
ἀναστρέφεσθαι.⁶ Περισσοτέρως⁷ δὲ παρακαλῶ τοῦτο 19
ποιῆσαι, ἵνα τάχιον⁸ ἀποκατασταθῶ⁹ ὑμῖν.

Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν¹⁰ ἐκ νεκρῶν τὸν 20
ποιμένα¹¹ τῶν προβάτων¹² τὸν μέγαν ἐν αἵματι
διαθήκης¹³ αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, 21
καταρτίσαι¹⁴ ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι
τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον¹⁵
ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ: ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

¹ ἀποδίδωμι, give back, pay. ² στενάζω, groan (internally), sigh deeply. ³ ἀλυσιτελής, unprofitable, profitless. ⁴ συνείδησις, εὖ, conscience. ⁵ καλῶς, rightly, well. ⁶ ἀναστρέφω, return, live. ⁷ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ⁸ τάχιον, more swiftly. ⁹ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ¹⁰ ἀνάγω, lead up, restore. ¹¹ ποιμήν, ἐνός, ὁ, shepherd. ¹² πρόβατον, οὐ, τό, sheep. ¹³ διαθήκη, ἡς, ἡ, covenant, will. ¹⁴ καταρτίζω, mend, fit. ¹⁵ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε¹ τοῦ λόγου τῆς 22

παρακλήσεως·² καὶ γὰρ διὰ βραχέων³ ἐπέστειλα⁴ ὑμῖν.

Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον⁵ ἀπολελυμένον, 23

μεθ' οὗ, ἐὰν τάχιον⁶ ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.

Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους⁷ ὑμῶν, καὶ πάντας 24

τοὺς ἁγίους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.⁸

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν. 25

¹ ἀνέχομαι, endure, bear with. ² παρακλήσις, εὖς, ἡ, exhortation, consolation. ³ βραχύς, short, little. ⁴ ἐπιστέλλω, write, instruct by letter. ⁵ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ⁶ τάχιον, more swiftly. ⁷ ἡγέομαι, lead, be chief. ⁸ Ἰταλία, ας, ἡ, Italy.